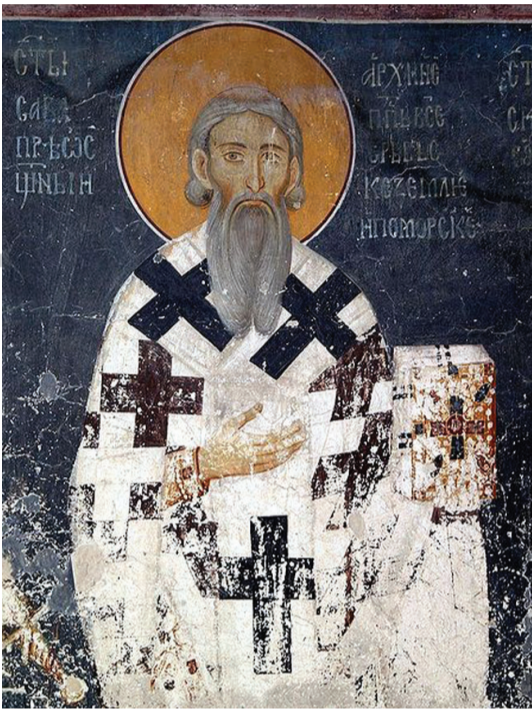

Školska slava

SPECIJALNI DODATAK POVODOM ŠKOLSKE SLAVE SVETI SAVA

Svetosavska akademija u Narodnom pozorištu

Ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Tomislav Jovanović uručice danas u 13 sati u Vladi Srbije tradicionalne Svetosavske nagrade istaknutim pojedincima i institucijama koji su svojim radom u prethodnoj godini doprineli povećanju kvaliteta obrazovanja, unapređivanju obrazovno-vaspitnog procesa i razvoju nauke.

Plakete koje će biti uručene dobitnicima specijalno su dizajnirane za svakog ponaosob, a još jedna novina u ovogodišnjem obeležavanju školske slave je to što će Svetosavska akademija biti održana u Narodnom pozorištu u Beogradu. Akademiji pod nazivom „Tebi i nama na čast“, koja počinje u 20 sati na velikoj sceni Narodnog pozorišta, prisustvovalaće državni vrh, predstavnici diplomatskog kora, crkva i verskih zajednica, nastavnici, učenici, studenti...

- Smanjenje troškova je jedan od razloga zbog koga smo se opredelili da Svetosavska akademija bude u Narodnom pozorištu a ne u Sava centru, kao ranijih godina. Smatramo da je pozorišna scena primerenija za ovakvu svečanost, ali smo takođe vodili računa i o bezbednosti učenika koji će biti glavni učesnici u programu. Osim najmlađih iz predškolskih ustanova, na sceni će se pojaviti i osnovci, srednjoškolci i studenti - objašnjava Zoran Jovanović, posebni savetnik ministra prosvete zadužen za umetničke škole i fakultete, inače akademski slikar, koji se godinama bavi grafičkim dizajnom i karikaturoom.

Zanimljivo je da ovaj put organizacija akademije nije poverena profesionalcima.

- Ministar je obilazeći škole po Srbiji došao na ideju da bi upravo đaci trebalo da budu glavne „zvezde“ na svečanosti kojom se prisećamo prosvetiteljske uloge Svetog Save. Od njih se ne očekuje da budu perfektni i da sve izvedu bez greške, ali će njihova mladost, vedrina i talenat sigurno doći do izražaja - ističe Jovanović, zadužen za scenografiju i, uz Momira Bradića, za scenario i režiju.

D. D.

Tomislav Jovanović, ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

Odlaze se finansiranje po broju učenika

razgovor

Projekat besplatnih udžbenika biće nastavljen i naredne godine. Ministarstvo prosvete će kao i dosad kupovati radne sveske za učenike od prvog do četvrtog razreda, dok će se udžbenici „nasledivati“. Učitelji i nastavnici neće ponovo birati udžbenike, već će raditi po postojećim, pošto je njihovo korišćenje ograničeno na obrazovni ciklus od četiri godine - poručuje Tomislav Jovanović, ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

On ističe da je u toku izrada novog zakona o udžbenicima, kojim će, između ostalog, biti pooštreni uslovi za dobijanje licence za izdavanje udžbenika.

- Novim zakonskim rešenjima obezbedićemo uslove da se u našim školama radi kao u razvijenom svetu. Sada imate situaciju da u okviru istog razreda đaci

Dolaze strani studenti

■ Najavili ste skori dolazak velikog broja stranih studenata.

- Na tome intenzivno radimo. Ne smemo da dozvolimo greške, da se ne bi desilo da nam dođe samo jedna generacija. U ovom trenutku je oko 10.000 stranih studenata, od Indonezije, Indije do Turske, zainteresovano za studije u Srbiji. Problem je nedovoljan broj smeštaja.

uče iz različitih udžbenika, što među njih unosi zabunu i onemogućuje da mlađa deca naslede knjige od starije braće i sestara. To je i dodatni materijalni trošak za roditelje - kaže Jovanović.

■ Da li zaista razmišljate o produžetku školske godine?

- To je sugestija nastavnika i učitelja sa terena o kojoj ćemo razgovarati. Suština tog predloga je da školski kalendar bude fleksibilniji, ali se mora voditi računa da se poštuje zakonska obaveza o broju časova i radnih dana. Postoje područja u Srbiji, poput Peštera, gde vremenski uslovi zimi ugrožavaju bezbednost dece, pa je u tim slučajevima opravdano da se zimski raspust produži na račun letnjeg. Najlakše je sprovesti sve po šablonu, ali je život na terenu drugačiji.

■ Izjavili ste da bi se produžetkom školske godine i skraćanjem raspusta učenici rasteretili, jer bi imali manje časova u toku dana i to bi stvorilo prostora za vannastavne aktivnosti. Zašto ne rasteretite đake, recimo, ukidanjem izbornih predmeta?

- Broj časova u toku školske godine su univerzalna pravila obrazovanja. A izborni predmeti su preuzeta obaveza, kao i završni ispit. Ja sam kao resorni ministar dužan da to sprovedim. Posebno se zalažem za uvođenje predmeta zdravstveno vaspitanje, i to od prvog razreda osnovne škole do završnog razreda srednje.

■ Hoće li biti novina u organizaciji predstojećeg završnog ispita? Znamo da će biti pripremljen samo po jedan test iz svakog predmeta i da neće biti izvlačenja kombinacija.

Tomislav
JovanovićBrže
priznavanje
stranih
diploma

→ Strana II

Tomislav Jovanović: Odlaze se finansiranje po broju učenika

Nastavak sa strane 1

- Biće pojačana kontrola i objektivna odgovornost svih koji učestvuju u realizaciji male mature, od onih koji prave testove, do štampanja, distribucije i na kraju direktora škola. Pri tom ne mislim na materijalnu i moralnu odgovornost, već da svi koji načine propuste rizikuju da ostanu bez posla. Nismo mogli da sprovedemo ideju da se testovi šalju elektronski u škole, jer informacioni sistem ne funkcioniše u svim obrazovnim ustanovama. Država je nabavila 100.000 kompjutera i oficijelno opremila sve škole i uvela internet priključak za jedan evro. Međutim, situacija na terenu je drugačija. Ima škola bez ijedne računarske učionice, kao i bez interneta.

■ **Od dolaska na mesto ministra prosvete izjavljivali ste da matura, a pre svega kombinovani test, treba da bude laka i neopterećujuća. Zašto takav zahtev ne bi važio i za srpski i matematiku?**

- Na mesto ministra sam došao u situaciji velikog opterećenja i turbulencija izazvanih propustima u organizaciji završnog ispita, za koje najvećim delom Ministarstvo prosvete nije bilo odgovorno. Želeo sam da relaksiram i decu i roditelje, da objasnim da matura nije ispit na kome može da se padne, već da ona donosi određeni broj poena koji će učenike opredeliti da upišu željenu srednju školu.

■ **Da li ste zvali direktora Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja i tražili da naprave lake zadatke?**

- Razgovarali smo o tome da pitanja ne treba da budu zbunjujuća i dvosmislena. Zadaci moraju da budu iz udžbenika u okviru nastavnog programa. Prethodnih godina bilo je takozvanih trik pitanja, koja su mogla da zbune učenike. Desilo se, recimo, da se u jednom pitanju pojavio podatak koji se nalazi samo u jednom udžbeniku određene izdavačke kuće, jer je sastavljač tog zadatka autor pomenutog udžbenika. Naravno da testovi neće biti banalizovani.

■ **Šta će značiti za obrazovanje zabrana zapošljavanja u javnom sektoru?**

- Obecanje koje sam dao preuzimanjem dužnosti ministra da niko neće biti otpušten, održao sam. Uredba o zabrani zapošljavanja u javnom sektoru nije fiksna, tako da zapošljavanje u prosveti neće biti zaustavljeno. Škole koje imaju potrebu za novim radnicima obavestiće Ministarstvo, a mi vladinu komisiju koja će odobravati zapošljavanje. Prosveta neće ostati bez

stručnog kadra, kao ni bez potrebnog nenastavnog osoblja.

■ **Sindikati su tražili da se na slobodna radna mesta angažuju ljudi koji su radni odnos zasnovali na nepunom radnom vremenu, ako nema odgovarajućeg profila na listi tehnoloških viškova. Zašto se to ne primenjuje?**

- Svuda gde postoje uslovi to se primenjuje.

■ **Da li će biti odložen prelazak na finansiranje po broju učenika, što je zakonska obaveza od iduće školske godine?**

- Taj sistem sigurno neće krenuti od septembra, jer ne može da funkcioniše na teritoriji cele zemlje. Da bi se on primenjivo potrebna je najpre infrastruktura, putevi, kako biste decu iz malih sredina mogli da prevezete do škole. Imali smo slučaj da nam se dvoje dece udavilo prilikom prelaska brvna na putu do škole. To je nedopustivo. Drugi problem sa novim načinom finansiranja je u tome što bi doveo do gašenja škola u ruralnim sredinama i time bismo podstakli iseljavanje stanovništva, a naš cilj je da te prostore održimo živim. Širom Srbije postoje napušteni školski objekti, neki čak i novije gradnje. Moja ideja je da se sve to popiše i da se ti prostori iskoriste za

Veća kontrola na maloj maturi: Tomislav Jovanović

bi uskoro trebalo da se nađe na vladi, a čim uđe u skupštinsku proceduru, počće izrada novog zakona. Procedura izmene zakona će pokrenuta pre nego što sam došao na čelo Ministarstva prosvete i time treba da se reše tekući problemi. Izmena zakona će primarno biti rešen problem priznavanja stranih diploma. U predlogu je definisano da diplome budu nostrifikovane na tri načina. Prvi je da se diplome priznaju po automatizmu ako postoji međudržavni dogovor. Oni koji žele da nostrifikuju diplomu radi zapošljavanja u Srbiji ubuduće će se obraćati Ministarstvu prosvete, koje mora u

roku od dva meseca da izda sertifikat o priznavanju ili nepriznavanju. Država će odrediti minimalnu cenu za taj postupak, koja će biti značajno jeftinija nego dosad. Strani studenti koji žele da nastave studije u Srbiji obraćaću se fakultetima, a oni će imati rok od tri meseca da donesu odluku. Ovim merama ćemo maksimalno skratiti rok za nostrifikaciju diploma. Naše nastojanje je da sa što većim brojem zemalja postignemo sporazum o međusobnom priznavanju diploma.

■ **Da li će u izmenama zakona ponovo biti spuštena granica za upis na budžet na 48 bodova?**

- Za narednu školsku godinu ta granica će biti 50 bodova. Zadatak ovog ministarstva je da stimuliše dobre studente i da se poboljša kvalitet studiranja, a ne da svake godine korigujemo prethodno dogovoren broj bodova. Nažalost, najobrazovaniji kadrovi su, posle poljoprivrede, naš najveći izvozni resurs. To je još jedan dokaz da imamo kvalitetno obrazovanje. Ali, umesto da najbolje zadržimo, da stimulišemo kvalitet, mi vodimo računa kako ćemo da olakšamo studiranje onima koji su manji vredni ili ne

ispunjavaju svoju obavezu. Ni posle više pokušaja od univerziteta nismo dobili podatke koliki broj studenata je obuhvaćen hitnim izmenama Zakona, a bilo je govora da je reč o 30.000. Samo jedan univerzitet je dostavio brojkou od 699 studenata.

■ **Hoće li u izmenama biti produžen rok za okončanje studija studentima koji studiraju po starim propisima?**

- Poslao sam dopis svim dekanima fakulteta, uz pismo koje smo dobili od SKONUS-a, sa molbom da nam dostave informacije o broju studenata koji nisu na vreme završili fakultet, kako bismo uz podršku Ministarstva sačinili predloge za rešavanje ovog pitanja. Naša država je orijentisana ka stimulaciji najboljih kako bi oni ostvarili svoje potencijale. Moje lično uverenje je da je broj studenata koji ne ispunjava svoje obaveze mnogo manji od onih koji se svojim aktivnostima i načinima rada posebno ističu.

■ **Kakav je epilog akcije prosvetne inspekcije kada je reč o zatvaranju neakreditovanih isturenih odeljenja fakulteta i visokih škola?**

- Dosad je ugašeno više od 20 odeljenja privatnih fakulteta, a protiv odgovornih lica su podnete prijave. Akcija se nastavlja i moja namera je da do početka naredne školske godine u Srbiji ne postoji nijedno odeljenje koje nema akreditaciju i dozvolu za rad.

■ **Da li i državni fakulteti i visoke škole imaju takva odeljenja?**

- Državni fakulteti imaju konsultativne centre, u kojima se obavlja konsultativna nastava vezana za specijalizacije, ali samo u okviru studijskih programa za studije na daljinu.

■ **Šta su prioriteti u narednom periodu?**

- Bez standardizacije nema obrazovanja. Treba da menjamo prosvetu ka standardima koji su Srbiji neophodni. Da svi shvatio da su obrazovanje i nauka investicija u budućnost države i da kao takvi zaslužujemo i odgovarajući status. Predstoji izrada novog zakona o naučnoistraživačkom radu, u kome će na isti način biti vrednovani projekti bez obzira da li je njihov finansijer država ili pravna i fizička lica. To će obezbediti da se naši naučnici u većem broju uključuju u međunarodne projekte. Jedan od najvećih izazova za našu naučnu zajednicu je projekat Horizont 2020, sa budžetom od 77 milijardi evra. Srbija je, pored Švajcarske i Izraela, dobila privilegovani status, a Ministarstvo je poslalo poziv svim naučnicima da se uključe u taj projekat. Naša namera je i da se Kobson aktivira u punom kapacitetu, odnosno da sistem obuhvati i privatne fakultete, koji su tu bazu dosad koristili besplatno. U toku ove godine moramo završiti informacioni sistem u obrazovanju, a nakon toga sledi digitalizacija i uvođenje pametnih učionica u škole.

Uredba o zabrani zapošljavanja u javnom sektoru nije fiksna, tako da zapošljavanje u prosveti neće biti zaustavljeno

■ **Da li to što niste menjali pomoćnike i većinu državnih sekretara znači da niste imali političku podršku ili da su svi odlično radili svoj posao?**

- Izbor državnih sekretara je stvar koalicionog dogovora. Pomoćnici su zasnovali radni odnos na konkursu. Doveo sam dva savetnika, jedan je zadužen za polje umetnosti i talente, a drugi je savetnik za društvene nauke, jer je sugestija EU stimulanje tih nauka, koje u svetu zaostaju za prirodnim i biomedicinskim.

■ **Da li ste mogli da smenite pomoćnike?**

- Da, ali mogu i da ih ukorim. Nisam čovek koji počinje iz početka, već sam nastavio tamo gde je moj prethodnik stao. Kao ostvaren čovek u struci, i u nauci, i u privatnom životu, ne pripadam kategoriji ljudi koji misle da od njih sve počinje.

Vesna Andrić

Ministarstvo finansija bez informacija o uvođenju platnih razreda

Svi traže izuzeće

Ideja koju je Ministarstvo finansija nedavno iznelo u javnost – uvođenje platnih razreda u javnu upravu – trebalo bi da dovede do ujednačenja zarada u celom dijapazonu institucija koje se finansiraju iz državne kase. To znači da bi vozač u Ministarstvu zdravlja trebalo da ima sličnu platu kao vozač u Republičkoj direkciji za imovinu, odnosno da se spreče apsurde pojave poput toga da sekretarica u nekoj državnoj instituciji sa velikim budžetom ima veću platu od, recimo, profesora fizike.

Ideja je svakako dobra i načelno podržana od raznih sindikata, ali problem predstavlja nedorečenost predloga. Naime, Ministarstvo finansija nije izšlo ni sa kakvim detaljima o tome na koji način će se ujednačavanje plata izvršiti, ni ti je objasnio gde će naći novac za to. Kome će se smanjivati plate, a kome povećavati i kako će se odrediti nova plata koja će od sada važiti za istu stručnu spremu u različitim institucijama.

Sve to bi trebalo da bude poznato do jula, ali pošto za sada nema nikakvih naznaka da će taj rok zaista i biti ispoštovan i pošto je ovog vikenda premlomjeno da se ide na nove izbore, među sindikatima vlada nepoverenje prema sposobnosti Ministarstva da ove godine zaista uvede platne razrede u javnu upravu.

Slav prosvetnih sindikata je poznat. Oni ideju podržavaju, ali na nju gledaju ud malo vere da će ove godine i zaživeti, zbog čega od Vlade Srbije zahtevaju povećanje koeficijentata u prosveti za 10 odsto i dodatka za razredno starešinstvo na sedam procenata, ako se ne uvedu platni razredi. Međutim, šta o ovoj temi misle sindikati druge dve velike grupe zaposlenih u javnom sektoru – zdravstva i pravosuđa – od čijeg će stava ključno zavistiti da li će ideja Ministarstva finansija glatko proći skupštinsku proceduru ili ne, odnosno od čijeg stava posredno zavisi i kako će ubuduće biti rešeno pitanje plata u prosveti?

■ **Da li ste mogli da smenite pomoćnike?**

- Da, ali mogu i da ih ukorim. Nisam čovek koji počinje iz početka, već sam nastavio tamo gde je moj prethodnik stao. Kao ostvaren čovek u struci, i u nauci, i u privatnom životu, ne pripadam kategoriji ljudi koji misle da od njih sve počinje.

- Mi smatramo da radnici u pravosuđu ne bi trebalo da budu u istom zakonu u kojem su i radnici iz drugih grana vlasti – kaže Miloševićeva.

Ipak, kako stvari sada stoje, ovi radnici dele sudbinu ostalih „neizuzetih“, a to u ovom slučaju ne znači mnogo. Naime, kako i Miloševićeva potvrđuje, još se ne zna kada će zaživeti primena platnih razreda i kako će pitanje izjednačavanja plata biti rešeno.

- Uvođenje platnih razreda bi trebalo da ujednači zarade onih koji novac primaju iz budžeta, ali ne verujem u iskrenost namere vlasti da to tako i sprovede. Već sada su javna preduzeća i agencije izuze-

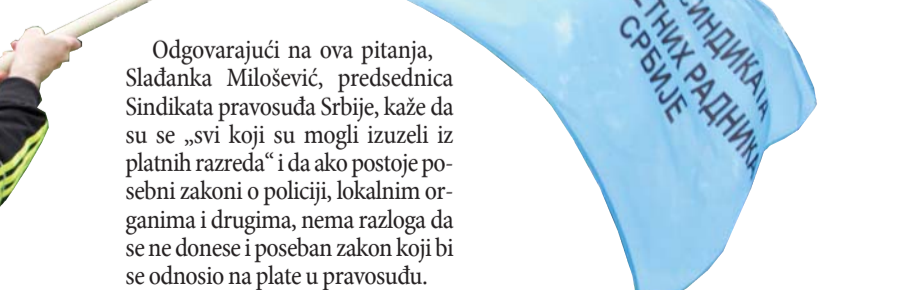
Zdravstvo nije protiv

- Nismo protiv načina za ujednačavanje plata, ali prvo moramo da znamo kakav je tačno predlog. Moramo da vidimo da li će time biti pogoršan položaj radnika ili poboljšan. Ako u predlogu bude pisalo da, recimo, lekar ne može da ima manju platu od čistače ili kafe kuvarice, mi ćemo to podržati. Ali za sada ne znamo nikakve pojedinosti i o njima nije bilo ni reči na sastancima koje smo imali sa predstavnicima ministarstva – kaže Zoran Savić, predsednik Sindikata zdravstva i socijalne zaštite.

te iz primene ovog zakona, a u agencijama ljudi primaju i do 50 odsto veće plate nego radnici u pravosuđu za istu vrstu posla – navodi Miloševićeva. Ona ukazuje i na problem metodologije koja će biti primenjena. Naime, ako za isti posao zaposleni u jednom državnom organu prima 30.000 dinara, a u drugom 60.000, izjednačavanje zarada bi moglo da se izvrši tako što bi od sada svi primali 45.000. Međutim, moguće je da država odluči i da plate izjednači na, recimo, 40.000 i time sebi uštedi novac.

Zoran Savić, predsednik Sindikata zdravstva i socijalne zaštite, kaže da je o ujednačavanju plata razgovarao sa državnim sekretarom Ministarstva zdravlja, kao i sa Ministarstvom finansija, ali da je i dalje nejasno da li će do toga doći preko platnih razreda ili preko definisanja grupa poslova.

A. Milošević

POGLEDI

Hadži Zdravko Kovač

Ista plata za isti posao

Foto: Folter

Dok prosvetari očekuju finalne pregovore oko teksta protokola kojim bi se definisala politika zarada zaposlenih u prosveti, ali i u iščekivanju reforme plata u javnom sektoru kroz model platnih razreda, u prosvetnoj javnosti se spekulise kako doći do proklamovanog cilja da se odnos između zarada za najjednostavniji i najsloženiji rad vrati na odnos pre zamrzavanja plata iz 2008, odnosno da plata spremaćima i profesora u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika ponovo bude u odnosu 1:3, odnosno 1:5 u univerzitetskom obrazovanju.

Država, koja je najveći poslodavac u Republici (za gotovo 740.000 izvršilaca), i sama je poodavno narušila dosadašnji model finansiranja plata zaposlenih u javnom sektoru, jer je lex specialis zakonima, uredbama i izmenama sektorskih zakona izuzela iz javnog sektora zaposlene u organima državne uprave i lokalne samouprave, u vojsci i policiji, upravi, pravosuđu i javnim i komunalnim preduzećima.

Na taj način priča o javnom sektoru je spala na dva slova – u ovom slučaju prosvetu, kulturu i delom zdravstvo. Stoga ne čudi da je Sindikat radnika u prosveti Srbije u svom predlogu protokola zahtevao da se resorna ministarstva prosvete i finansija jasno odrede šta smatraju pod pojmom „javna uprava“. I da jasno kažu šta sadrži zakon o platama zaposlenih u javnoj upravi, koji bi trebalo da bude usvojen do kraja juna i da u drugoj polovini godine zameni dosadašnji način finansiranja zarada zaposlenih u javnom sektoru.

Posao oko platnih razreda država je sredinom 2007. dovela gotovo do kraja, a onda ga iz neobjasnivih razloga skrajnula, iako je ostalo samo jedno neusklađeno pitanje – da li platnih razreda treba biti 12 ili 13?

Kako bi se u svakom platnom razredu našlo još desetak podrazreda, jasno je da bi se unutar pretpostavljenih oko sto dvadeset različitih po složenosti poslova našli svi javni poslenici. Pritom bi njihova plata zavisila, ne samo od stepena stručne spreme već i od odgovornosti za resurse, sposobnosti organizacije rada i rukovođenja, težine donošenja odluka, složenosti i kreativnog mišljenja u rešavanju problema... Na taj način, ne samo da bi se u platnim razredima našli svi koji dele kolač zvani budžet već bi se na korektniji način rešilo pitanje

napredovanja u službi i/ili minulog rada. Primera radi, u prosveti se plata početnika i čoveka pred penzijom s punim stažom od 40 godina razlikuje samo za 16 odsto, a napredovanjem kroz platne razrede i sticanjem određenih zvanja, zaposleni u jednom platnom razredu mogao bi imati zaradu iznad onoga u višem platnom razredu, ukoliko zadovoljava pomenuto.

Uvođenjem platnih razreda ne samo da bi zaposleni na poslovima iste složenosti imali jednaku početnu osnovnu platu već bi se napustilo arčenje ionako malo sredstava za plate javnih delatnika, a većini vratilo zadovoljstvo da su za složeniji rad ili za napredovanje u službi valorizovani i kroz zaradu. To je posebno važno u svetlu činjenice da je država uvela racionalizaciju mase para za plate zaposlenih javnih poslenika za osam odsto u proteklih pet godina, ako se posmatra odnos dinar - evro, a za više od 30 odsto ukoliko se uporedi masa plata i broj zaposlenih u periodu od 2008. do 2013. godine. Dakle, takozvanim linearnim finansiranjem i uvođenjem nepotrebnih novih izvršilaca u javne službe došlo se do modela kojim je, najblže rečeno, prevaziđen i koji mora da se menja. Time bi se izbeglo i ono što je neminovno ukoliko se sadašnji trend nastaviti – da će Srbija svakim danom biti sve bliže „kubanskom modelu“, u kome su svi zaposleni imali jednaku i to minimalnu platu, uz srpski dodatak da većina od njih, a jednog dana svi, nemaju punu normu.

Hteli - ne hteli, sindikati su se složili da je do poboljšanja materijalnog položaja zaposlenih u prosveti moguće doći uvođenjem platnih razreda i drugačijom preraspodelom mase sredstava za plate svih zaposlenih, racionalizacijom broja izvršilaca i napuštanjem sistema linearnog finansiranja, koji podrazumeva da za jedan odsto veće plate u prosveti treba izdvojiti čak osam milijardi dinara. A za odnos sa početka priče od 1:3, odnosno 1:5 potrebno je oko 30 odsto više sredstava, dakle 240 milijardi dinara kojih naravno nema i koje, poredenja radi, iznose više nego dvostruki budžet za prosvetu. Pitanje penzija takođe opterećuje rešenje ovog problema, iako je svima jasno da se i ovaj sistem mora radikalno reformisati.

Autor je član **Prosvetarskog tima Sindikata radnika u prosveti Srbije**

Još se ne zna da li će biti ukidanja odeljenja u srednjim školama

Ove godine 2.000 osmaka manje

- Kontinuirani proces uvođenja novih profila i inoviranja postojećih nastaviće se i u sledećoj školskoj godini, a vrata nisu zatvorena ni za ogledne. Izvesno je da će počev od školske 2014/15. godine u srednje stručne škole biti uvedena tri nova trogodišnja obrazovna profila. Da li će biti ogledni ili uvedeni direktno u sistem, proceniće se kada se razvije standard kompetencija, okvir kurikuluma i nastavni program. Reč je o profilima pod radnim nazivima bravar-zavarivač, industrijski mehaničar i električar, koji treba da nastanu modernizacijom postojećih međusobno srodnih profila i njihovim sjeđinjavanjem. Cilj je da se razviju si-

ubuduće, ali na drugačiji način. U toku 2013. godine Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja pripremio je predlog metodologije uvođenja, praćenja i vrednovanja oglednih obrazovnih profila, u čijem definisanju su učestvovali predstavnici velikog broja institucija, nadležnih za razvoj i unapređenje srednjeg obrazovanja.

- Prema važećim zakonskim rešenjima i predlogu te metodologije, ogled može da traje najduže pet godina. Trajanje ogleda svakako mora biti uslovljeno vremenom neophodnim za ostvarivanje ciljeva ogleda i može se razlikovati kod trogodišnjih i četvorogodišnjih profila. Dakle, novi ogledni obrazovni profili uvođiću se u škole po toj metodologiji, kada ona bude objavljena - navodi Kostić.

U ovom trenutku srednje škole uveliko rade na pripremanju predloga plana upisa za iduću školsku godinu. Trend smanjivanja broja daka zbog loše demografske situacije se nastavlja, pa je ove školske godine više od 2.000 učenika osmog razreda manje nego lane. Ministarstvo prosvete je uputilo pismo školskim upravama i direktorima srednjih škola sa detaljnim uputstvom za postupanje pri predlaganju obrazovnih profila i broja učenika za upis u narednu školsku godinu. Kostić kaže da će odluke o eventualnom smanjivanju broja odeljenja donositi same škole u postupku izrade opštinskog, gradskog, predloga plana upisa, odnosno u postupku usaglašavanja tog predloga na nivou školske uprave.

- Ministar će na kraju sagledati čitav proces, eventualno korigovati planove upisa dobijene od školskih uprava, ukoliko nisu ispoštovane smernice i do 1. maja raspisati konkursu za upis učenika za školsku 2014/15. godinu. Važno je napomenuti da se odeljenja formiraju u školi tek po završenom upisu i prema broju upisanih učenika. Pri tome je direktor u obavezi da poštuje zakonske odredbe i uputstvo o formiranju odeljenja koje donosi ministar prosvete svake školske godine kao poseban akt - kaže Kostić. V. S.

ri profili, sa više izlaza, što pruža veće mogućnosti učenicima da se posle škole brže i lakše uključe u svet rada - kaže Zoran Kostić, pomoćnik ministra prosvete za srednje obrazovanje.

Podnosioci inicijative za uvođenje pomenutih profila su zajednice mašinskih i elektrotehničkih škola, uz podršku nemačke vlade u okviru GIZ projekta „Unapređivanje kooperativnog zanatsko-tehničkog stručnog obrazovanja u Srbiji“. Kostić objašnjava da je taj predlog zasnovan na analizi potreba poslodavaca, njihovoj spremnosti da aktivno učestvuju u ostvarivanju stručne prakse učenika, ali i povećanju izgleda za zaposljavanje po završetku srednje škole.

- Škole u kojima će se ovi obrazovni profili realizovati izabraće Ministarstvo na konkursu, u kome će biti jasno definisani uslovi koji treba da budu ispunjeni. Primarni uslov biće potrebe privrede i spremnost firme za saradnju u sprovođenju kvalitetne praktične nastave i učeničke prakse - kaže Kostić.

On najavljuje da će se ogledni obrazovni profili uvoditi i

Zoran Kostić

Ogledi će trajati do pet godina

Foto: Stefana Savić

ISTRAŽUJEMO:

Ko je dobio, a ko izgubio uvođenjem novih pravila u organizaciji dačkih putovanja

Ekskurzije skuplje i do 20 odsto

Uvođenjem novih pravila u organizaciju dačkih putovanja najviše je izgubila domaća turistička privreda, a štetu su pretrpeli i država, kao i učenici i nastavnici, jer je značajan broj škola odustao od izvođenja ekskurzija i nastave u prirodi ove školske godine. Turistički radnici najavljuju da će prolećni aranžmani biti skuplji od jesenjih i do 20 odsto, što je, kako tvrde, logična posledica veće tražnje, a ne njihove namere da nadomeste gubitke nastale otkazivanjem dačkih putovanja u septembru i oktobru prošle godine.

Podsetimo, uvođenje obaveze da škole za izbor agencije preko koje će učenici putovati na ekskurzije i rekreativnu nastavu raspisuju tender izazvao je brojne nedoumice koje nisu do kraja rešene ni kada su nadležni pronašli način da se zaobide Zakon o javnim nabavkama.

ČIJI JE NOVAC RODITELJA

To alternativno rešenje podrazumeva da se dačka putovanja organizuju u skladu sa važećim pravilnikom i uputstvom Ministarstva prosvete, ali da se izbegne primena Zakona o javnim nabavkama tako što će roditelji novac uplaćivati direktno agencijama, a ne preko računara škole. U tom slučaju novac roditelja se ne tretira kao budžetski i ne podleže pomenutom zakonu.

Zanimljivo je da su se ovoga puta turistički radnici našli na istoj strani sa prosvetnim vlastima, braneći tezu da roditeljski novac nisu budžetska sredstva i da zbog toga ne podležu Zakonu o javnim nabavkama. Međutim, do danas nisu uspeali da nađu zajednički jezik sa ministarstvom privrede i finansija.

U mnogim školama tvrde da je izbor agencija putem tendera veoma komplikovan, ne samo jer traje dugo već i što se pojedini uslovi praktično ne mogu ispuniti (recimo da se moraju imati obezbeđena sredstva). Navode i da ima agencija koje su se damping cenama specijalizovale za obaranje tendera. Ima i onih koji misle suprotno.

- Ekskurzije je vannastavna aktivnost škole koja je planirana godišnjim planom rada radi realizacije obrazovno-vaspitačkih data. Naravno da je zbog toga škola naručilac u smislu Zakona o javnim nabavkama i dužna je da na zakonodavni način izvrši izbor, odnosno prenese sredstva ponudaku koji na zadate uslove ponudi najnižu cenu. Neozbiljno je smatrati da ste jači od zakona i da možete birati kome ćete prebacivati milionske iznose - kaže Irena Brajević, direktorka Osme beogradske gimnazije.

Usled lošeg tumačenja i neprimenivosti novih zakonskih rešenja, mnoge škole su odustale od putovanja planiranih za protekli jesen, a turistička industrija pretrpela je

Prosvetna inspekcija ni ranije nije kontrolisala način plaćanja, jer to nije u njenju nadležnosti. Ukoliko se pojavi problem, roditelji se obraćaju školi, a ona turističkoj inspekciji koja dalje utvrđuje da li je bilo propusta

Turistički radnici upozoravaju da postojeći kapaciteti neće biti dovoljni za sve, iako će sezona biti produžena do kraja maja

datni udar na roditeljski džep. Ipak, agencije će biti prinudene da omoguće plaćanje na što veći broj rata, jer će u suprotnom, kako kažu, same sebe diskvalifikovati. Očekuju probleme sa naplatom, pošto tamo gde je izbegnut tender škole ne garantuju da će roditelji svoje obaveze izmirivati na vreme.

ŠKOLE U SIVOJ ZONI

velike gubitke. Procenjuje se da je samo u Vojvodini 90 odsto planiranih jesenjih putovanja otkazano, jer škole nisu znale kako da postupe u novonastaloj situaciji.

GUBICI

- Velika šteta je učinjena hotelijerima, turističkim agencijama i prevoznicima, ali posredno i državi, koja je ostala bez 400 miliona dinara na ime PDV-a i poreza i doprinosa na zarade zaposlenih u turističkoj industriji Srbije. Država je navodno htela da uvede red u javnim nabavkama, ali nije znala na koji način funkcioniše organizacija dačkih putovanja. Roditeljski novac nisu budžetske sredstva i ne podležu Zakonu o javnim nabavkama - ističe Aleksandar Seničić, direktor Nacionalne asocijacije turističkih agencija JUTA.

On kaže da se oko 150 turističkih agencija u Srbiji isključivo bavi dačkim i omladinskim turizmom i da od toga žive, te da su mnoge bile dovedene na ivicu opstanka. Georgi Genov, direktor udruženja hotelijera „Hores“, navodi da je popunjenost kapaciteta u oktobru bila za 50 odsto manja od planirane, zbog čega je veliki broj zaposlenih u hotelima morao na ode na prinudne odmone.

Tenderom do niže cene

- Osma beogradska gimnazija je sačinila i objavila konkursnu dokumentaciju za nabavku ekskurzije na portalu javnih nabavki i sajtu škole. Do sada je dokumentaciju preuzelo 15 ponuđača. Interesovanje je mnogo veće nego prethodnih godina, zbog čega očekujemo znatno nižu cenu ekskurzije. Jedini problem u sprovođenju celog postupka je bio pronalaženje službenika za javne nabavke. Međutim, konkursna dokumentacija se neće menjati mnogo u narednim ekskurzijama. Samo će biti ubačena jedna strana programa koji sačinila stručnog tima škole, a sve ostalo je isto - objašnjava direktorka te škole Irena Brajević.

U školama se uveliko planiraju prolećna putovanja. Podaci sa portala javnih nabavki ukazuju da se mali broj škola odlučio za raspisivanje tendera, dok je većina ustanova izabrala da putovanja organizuje po pravilniku resornog ministarstva. To potvrđuju i u Ministarstvu prosvete.

Turistički radnici upozoravaju da postojeći kapaciteti neće biti dovoljni za sve, iako će sezona biti produžena do kraja maja. Zbog velikog interesovanja ekskurzije će sigurno biti skuplje nego u oktobru, što je do-

nadležnosti. Ukoliko agencija ne ispunio ono što je prevideno programom i opštim uslovima putovanja, to je posao za turističkom inspekciji. Dakle, ukoliko se pojavi problem, roditelji se obraćaju školi, a ona turističkoj inspekciji koja dalje utvrđuje da li je bilo propusta. U pravilniku i uputstvu o organizaciji ekskurzije koje je donelo Ministarstvo prosvete jasno stoji da procedura izbora agencija i određivanja naknada za nastavnike moraju biti transparentni - kaže Tmušić. V. Andrić

Još nisu usvojeni akcioni planovi za realizaciju Strategije obrazovanja

Budžet koči promene u školama

Iako je prva verzija akcionih planova za realizaciju Strategije obrazovanja Srbije urađena pre više od godinu dana, taj dokument bi po najnovijim predviđanjima trebalo da bude usvojen u Ministarstvu prosvete i na savetu projekta krajem januara i potom upućen vladi na izjašnjenje. Međutim, konkretne promene u obrazovnom sistemu neće biti skoro vidljive, jer u prosvetnom budžetu nisu planirana sredstva za realizaciju onoga što je napisano u Strategiji.

Profesor Ivan Ivić, jedan od autora Strategije, kaže da se u narednom periodu može menjati samo zakonodavni okvir, odnosno usaglašavanje zakona i podzakonskih akata sa onim što taj dokument predviđa, jer to ne zahteva finansijska sredstva.

Prve verzije akcionih planova ne razlikuju se mnogo od konačnih, ali je zbog kašnjenja

već planski formiranog profesora matematike. Hemijski fakultet ima odličan nastavnički smer koji do sada nije mogao da bude akreditovan - objašnjava Ivan Ivić.

On navodi da među akcionim planovima postoje veoma važne mere usmerene ka jačanju vaspitne uloge škole i da je za otvaranje ove teme zainteresovan Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, koji je u svom budžetu predvideo sredstva za tu namenu.

Ivić kaže da su akcioni planovi rađeni za četvorogodišnji period od 2013. do 2016, što znači da će njihova realizacija u startu kasniti godinu i po dana. On ukazuje i da vanredni parlamentarni izbori mogu da izazovu novo odlaganje.

- Strategija obrazovanja Srbije je pravljena sa namerom da bude realna i ostvariva, ali sve što se u međuvremenu dešavalo pokazuje da je

Ivan Ivić

Akcioni planovi su rađeni za period od 2013. do 2016, što znači da će njihova realizacija u startu kasniti godinu i po dana

Foto: Stefana Savić

propuštena prilika da se studijski programi na visokoškolskim ustanovama usaglasa sa Strategijom, pošto je u međuvremenu počeo drugi krug akreditacije. Ipak, postoji dogovor sa Komisijom za akreditaciju da se uvaži zahtev iz Strategije da počnu da funkcionišu petogodišnje integrisane studije za obrazovanje nastavnika.

- To znači da će sve visokoškolske ustanove koje ponude ove studijske programe moći da ih prijave za akreditaciju u drugom ciklusu. Naravno, neće svi nastavnički fakulteti imati kapaciteta da izrade kvalitetne programe, jer je ideja da studenti tokom tri godine uče znanja iz svog predmeta, a dve godine sve ono što čini profesiju nastavnika. Tako ubuduće nećemo imati matematičara koji predaje taj predmet

najveći problem u neefikasnoj državnoj upravi. Mi smo u akcionim planovima predvideli moguća ograničenja u realizaciji akcija, a to je u najvećem broju slučajeva upravo troma i neefikasna državna administracija - navodi Ivić.

U prilog ovoj tvrdnji Ivić iznosi podatak da je univerzalno, besplatno osnovno obrazovanje propisano Ustavom i zakonom iz 1958. godine, a da država tu obavezu još nije ispunila, jer je po poslednjem popisu oko 14 odsto građana Srbije bez osnovne škole.

- Kako će se uvesti obavezno srednje obrazovanje koje Strategija predviđa, kada država sve ove godine nije uspeła da osigura pomenutu ustavnu i zakonsku obavezu - pita Ivić. V. A.

Biljana Lajović, koordinatorka Jedinice za prevenciju nasilja u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

Škola da bude uporna, roditelji da pitaju

razgovor

Tokom prošle školske godine na SOS telefonu za prijavljivanje nasilja u obrazovnim ustanovama primljeno je oko 500 poziva, a od početka ove školske godine oko 50. To je jedan od pokazatelja da se škole ozbiljnije angažuju na rešavanju problema nasilja. Da se nasilje u obrazovnim ustanovama smanjilo i po intenzitetu i po obimu, ukazuju i rezultati istraživanja u školama uključenim u program „Škola bez nasilja“. U tim ustanovama je povećano poverenje učenika da mogu probleme da prijave nastavnicima, a roditelji imaju više poverenja da će škola znati kako da postupi ako do nasilja dođe, kaže Biljana Lajović, koordinatorka Jedinice za prevenciju nasilja u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

■ Po onome što objavljuju mediji čini se da nasilja ima sve više.

- Ne kažem da nasilja nema, jer se s tim problemom suočavaju sva društva, ali je cilj da se ono smanji i po obimu i po intenzitetu. Često se desi da bombasti naslovi u nekim novinama ukazuju na krajnje dramatičnu situaciju, ali kada pročitate tekst, shvatite da je naslov istrgnut iz konteksta. Kad istražimo šta se zaista dogodilo, ispostavi se da nije sve onako kako je u medijima predstavljeno. Mediji mnogo više treba da pišu o pozitivnim primerima, jer loši primeri utvrđuju loše

Izazov

■ Šta se dešava u srednjim školama?

- One su poseban izazov, jer je adolescentni uzrast jako turbulentan. U tim školama radimo manje, fleksibilnije programe, koji više odgovaraju psihološkim i razvojnim karakteristikama srednjoškola. Upravo počinjemo sa programom prevencije rodno zasnovanog nasilja, a realizuje se i program prevencije digitalnog nasilja.

reagovanje, a dobri uče konstruktivnom ponašanju. Nije dovoljno reći detetu da se ne tuče i ne govori ružne reči, već ga naučiti šta i kako treba da radi.

■ Ali o mnogim slučajevima nasilja javnost ne bi znala da mediji to ne objave. Škole često skrivaju takve situacije.

- O slučajevima nasilja treba da se piše, ali je suština na koji način se to radi. Posle prve informacije o nekom događaju, nema nastavka o tome šta je preduzeto, ko je i kako reagovao. Moramo da menjamo sistem vrednosti, da ističemo pozitivne primere. Pri tome ne mislim samo na decu koja su vrhunski sportisti ili matematičari, već na one koji ne moraju da postužu izuzetne uspehe, ali imaju druge kvalitete. Njima takođe treba dati prostora.

■ Kakve su šanse da se program „Škola bez nasilja“ uvede u sve obrazovne ustanove u Srbiji?

- U taj projekat, koji Ministarstvo realizuje sa Unicefom, uključeno je oko 25 odsto osnovnih škola, što je po nama značajan broj, a oko 170 je dobilo plaketu o uspešnom završetku programa. To ne znači da i u tim školama ne mogu da se dese incidenti već da

Škole i roditelji nisu suprotstavljene strane: Biljana Lajović

će zaposleni i učenici znati adekvatno da reaguju. U Zakon o osnovnoj i srednjoj školi uneta je odredba u kojoj se definiše prevencija nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, kao i aktivnosti koje treba da se preduzmu. Drugi član uvodi mogućnost postojanja model škola, koje bi svoja iskustva u prevenciji nasilja prenosila obrazovnim ustanovama iz okruženja. To je takozvano horizontalno učenje u kome su pojedine škole centri koji u lokalnoj zajednici prenose pozitivna iskustva. Istraživanja pokazuju da na prevenciji nasilja moraju da budu angažovani svi, od tehničko osoblja do direktora u školama, ali i celokupna lokalna zajednica.

■ Da li je rešenje da Ministarstvo propiše obavezne preventivne programe protiv nasilja u svim školama?

- Svaka škola ima obavezu da u godišnji plan rada unese planove zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i planira odgovarajuće preventivne aktivnosti, kao i da uradi procenu bezbednosti. Izrađen je instrument kojim se utvrđuje bezbednost školskog okruženja. On sadrži oko 120 komponenti koji će školama pomoći da „izmere“ stanje bezbednosti, ali će im takođe ukazati na šta treba da obrate pažnju.

■ Ministarstvo je donelo niz zakonskih rešenja u ovoj oblasti, ali je problem što se ne primenjuju u praksi.

- Jedan od načina da se to promeni jeste obuka nastavnika koja bi im pomogla da uvide značaj pravilne i dosledne primene zakonskih rešenja. Pozitivna strana eksterne evaluacije je što savetnici utvrđuju da li su škole primenile ono što piše u pravilnicima i drugim dokumentima. I roditelji imaju pravo da pitaju šta je škola uradila u konkretnom

roditelj pojavi tek posle dvadeset poziva, škola ima pravo da ga pita zbog čega zanemaruje svoje roditeljske obaveze. Škole i roditelji nisu suprotstavljene strane, već saradnici i taj saradnički odnos je pravi put za prevenciju nasilja.

■ U svakoj školi postoji neki „nezgodan“ nastavnik zbog koga učenici trpe psihičko nasilje, ali se o tome javno ne govori.

- Roditelji o tome treba da razgovaraju sa školom. Nije suština da se takav nastavnik kazni ili izbacni sa posla, već da on promeni način ponašanja. Često se dešava da se roditelji požale usmeno, ali kada treba to da formalizuju pismeno, nisu spremni. To direktore škola dovodi u situaciju da ne mogu da reaguju, jer se lako može desiti da se roditelji u poslednjem trenutku povuku.

■ Roditelji se plaše da će njihovo dete trpeti posledice.

- Ako više roditelja reaguju na isti način i to principijelno, a ne lično, nešto može da se

OBAVEZE USTANOVA

- ▲ Tim za zaštitu od nasilja - nije samo formalnost nego oslonac svima u školi
- ▲ Program zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja - konkretan, jasan, sa definisanim ulogama odgovornostima i zaduženjima, zasnovan na aktuelnoj analizi stanja, kapaciteta i resursa
- ▲ Izveštaj (ne formalni)
- ▲ Praćenje i evidentiranje slučajeva nasilja drugog i trećeg nivoa, kao i praćenje ostvarivanja konkretnih planova zaštite
- ▲ Informisanje školske uprave o situacijama trećeg nivoa nasilja u roku od 24 sata
- ▲ Razvijanje kompetencija nastavnika za rad u ovoj oblasti - planiranje stručnog usavršavanja u skladu sa potrebama

slučaju, kome da se obrate ako se pojavi problem, kakav je način reagovanja...

■ Roditelji tvrde da su isključeni iz školskog života, a nastavnici da su roditelji nezainteresovani.

- Razredne starešine na prvim roditeljskim sastancima treba da ukažu šta su čija prava i obaveze. Uvek će biti roditelja koji će se na to oglušiti, ali je zadatak škole da bude uporna, da informiše roditelje, a kada se javi problem da reaguje odmah, bez odlaganja. Ali ako se

promeni. Škola može nešto da uradi pod uslovom da i roditelji stoje iza svojih reči. Nije dobro da roditelji rešavaju probleme tako što će braniti deci da pohađaju nastavu, jer im time čine medvedu uslugu. Deci se uskraćuje pravo na obrazovanje i uče se pogrešnim mehanizmima za reagovanje. A pravi mehanizam za reagovanje je razgovor. Ucenjivačkim potezima u bilo kom odnosu mogu da se postignu samo kratkoročna, nekonstruktivna rešenja.

V. Stamenić

Poentiraj u sportskom duhu

Više od polovine sportista uzrasta 13 do 17 godina doživeli su neki oblik nasilja od svojih saigrača, a 63 odsto je doživelo bar jedan oblik nasilja od trenera. Najčešće je to bilo kažnjavanje dodatnim vežbanjem (50,5 odsto) i neki oblik verbalnog nasilja - vikanje, psovanje i zastrašivanje (27 procenata). Sportisti koji su češće bili žrtve nasilja, češće su ga videli oko sebe, ali su i sami bili nasilni. Ovo su neki od rezultata istraživanja koje je motivisalo Centar za prava da pokrene projekat „Prevencija i zaštita dece od nasilja u sportu - Poentiraj u sportskom duhu“. Projekat treba da doprinese unapređenju sistema prevencije i zaštite mladih sportista od nasilja u sportskom okruženju, kao i da se kroz uključivanje trenera, mladih sportista i roditelja dođe do zajedničkih rešenja da bi bavljenje dece sportom bilo bezbedno i motivišće.

U Centru za prava deteta najavljuju da će do kraja januara biti urađen predlog protokola za zaštitu dece i mladih od nasilja u rekreativnim i sportskim aktivnostima. Taj dokument će potom biti dostavljen nadležnim ministarstvima kao polazna osnova za izradu podzakonskih akata, što će omogućiti njegovu efikasniju primenu.

- Veoma je važno da se prepoznaju različiti oblici nasilja u sportu. Iako se u široj javnosti često priča samo o nasilju navijača, zanemaruje se nasilje koje deca i mladi vide ili dožive tokom bavljenja sportom. U dosadašnjim istraživanjima uočeno je da treneri imaju ključnu ulogu u kreiranju stavova i ponašanja dece tokom sportskih aktivnosti. Oni predstavljaju autoritet i uzor deci i nosioci su modela ponašanja koje dete lako usvaja i prenosi na druge. Zbog toga se u oblasti prevencije mora raditi sa trenerima radi unapređenja njihovih psiholoških i pedagoških znanja radi jačanja vaspitnih potencijala sporta, ali i sa roditeljima u cilju kanalsanja ambicija i prepoznavanja nasilja - kaže Milena Golić, menadžerka projekta „Prevencija i zaštita dece od nasilja u sportu“ iz Centra za prava deteta.

D. D.

Foto: Aleksandar Veljković

Učenici žele da se čas odeljenskog starešine u školama obavezno održava jednom nedeljno

Razredni ne treba da bude ozbiljan i strog

Iako je čas odeljenskog starešine predviđen kao obavezan, školska praksa pokazuje da ga učitelji i nastavnici izbegavaju, a kada se i održava, uglavnom služi za rešavanje disciplinskih problema. Ipak, učenici su veoma zainteresovani da bar jednom u nedeljnom rasporedu imaju obavezno čas odeljenskog starešine i da na njemu ne razgovaraju samo o disciplini i izostancima, već i o međusobnim odnosima, pravilima ponašanja, kako da sukobe rešavaju mirnim putem i izbegnu nasilje. Planiranje izleta, ekskurzija, poseta bioskopima i pozorištima takođe su teme o kojima, po mišljenju učenika, treba diskutovati na ovim časovima, pokazuje istraživanje Gorana Petrovića, profesora fizičkog vaspitanja, Bojane Furunović, profesorke muzičkog, i Steve Beadera, školskog psihologa, u kome je učestvovalo 350 učenika iz četiri beogradske osnovne škole.

- Škola kao vaspitna ustanova je izgubila nekadašnji ugled i uticaj. Vaspitni rad se u najvećoj meri sveo na održavanje reda i discipline unutar škole, umesto da bude proces koji razvija celokupnu ličnost učenika. Čas odeljenskog starešine zauzima vrlo važno mesto u školi, ali se čini da je ta pozicija pedagoški nedovoljno iskorišćena. Ne postoje precizno definisani sadržaji o kojima bi na tom času trebalo razgovarati već je sve prepušteno ličnoj inicijativi nastavnika - kaže Goran Petrović.

Istraživanje potvrđuje da pol, uspeh učenika i ocena iz vladanja ne utiču na generalno pozitivan odnos prema održavanju časa odeljenskog starešine. Međutim, stavovi učenika su podeljeni oko pitanja da li na tim časovima treba raspravljati o uspehu, ponašanju na javnom mestu, sticanju radnih navika, korišćenju slobodnog vremena, zdravstvenom vaspitanju i kako pravilno učiti.

Svaki peti anketirani učenik misli da bi ČOS trebalo da bude organizovan u opuštenijoj atmosferi izvan učionice, dok dve trećine daka nema ništa protiv da se on održava kao i svaki drugi školski čas.

Zanimljivo je da 58 odsto učenika odeljenskog starešinu vidi kao osobu kojoj prvo treba da se

obrate ako ne mogu da reše problem, dok 80 odsto smatra da bi sa njim trebalo da imaju bolji odnos nego sa drugim nastavnicima. Oko 73 odsto anketiranih očekuje od razrednog da vodi računa o uspehu učenika, ali samo trećina misli da on treba da poznaje njihovu porodičnu situaciju. Više od polovine daka se slaže da komunikacija između razrednog i porodice treba da postoji samo ako se pojave problemi.

Među dacima postoji visoka saglasnost oko poželjnih osobina koje treba da ima odeljenski starešina. On treba da bude spreman da pomogne, da voli i da razume decu, da bude kulturn, otvoren i iskren, pravičan, da objektivno ocenjuje vladanje,

da je dosledan i da uvažava ličnost učenika. Očigledno je, kaže Petrović, da učenici danas od odeljenskog starešine očekuju fleksibilnost i određenu toleranciju, pa se jedino ne slažu sa stavom da on treba da bude ozbiljan i strog. Biti usavršeni odeljenski starešina, u koga učenici imaju poverenje, zahteva mnoga znanja i veštine: u komunikaciji, rešavanju

konflikata, pubertetskih i adolescentskih problema, praćenje uspeha i pružanje pomoći u učenju, podsticanje na učenje i brojne druge.

- Pedagoška i psihološka znanja su upravo temelj na kome počiva vaspitni rad. Nastavnički fakulteti nisu dovoljni u osposobljavanju nastavnika za ovaj težak i izazovan posao.

Neophodno je stalno usavršavanje, različite obuke, praćenje literature i, pre svega, lični primer koji će pružiti učenicima. Na koji način iskoristiti položaj odeljenskog starešine kao mentora, čija je uloga da učeniku pomogne da postane autonomna ličnost, centralno je pitanje. Od birokratskih sastanaka, koji se svode na sravnjivanje izostanaka i moralističkih pouka kratkog veka, do časa odeljenskog starešine kao mesta svestranog razvoja ličnosti, veliki je raskorak. Da bismo poboljšali vaspitnu funkciju škole, potrebno je propisati precizno definisane programske sadržaje za čas odeljenskog starešine - zaključuje Goran Petrović.

S. D.

Краљице Наталије 43
Тел.: 011/3615-225
www.uf.bg.ac.rs
E-mail: dekanat@uf.bg.ac.rs

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Наставни планови Учитељског факултета усклађени са болоњским процесом Студије у изузетном амбијенту

Учитељски факултет у Београду има Студијски програм за образовање учитеља и Студијски програм за образовање васпитача. На Факултету су акредитовани програми основних, мастер и докторских студија. Школовање траје 8+2 семестра по новим студијским програмима којима се обезбеђују теоријска и практична знања неопходна за обављање учитељског и васпитачког позива. Током студија, студенти стичу професионалне компетенције у области планирања, организовања, реализовања и вредновања образовног и васпитног процеса, као и у области комуникације, решавања проблема у разреду и разумевања потреба деце. Велика пажња се поклања професионалној пракси, односно бо-

равку и раду у предшколским ustanovama и основним školama tokom studiranja.

Наставни планови Факултета усклађени су са болоњским процесом и Законом о високом образовању. За младе људе који се школују да раде са децом веома је важан и амбијент у којем стичу своја стручна знања и компетенције. Зато се на Учитељском факултету, смештеном у центру Београда, пуно ulaže у опрему простора, учioniца и кабинета. Студентима стоје на располагању изузетно добро опремљена библиотека, читаоница, интернет клуб, компјутерска лабораторија и студентски клуб. На Факултету, студенти имају могућност ангажовања у разним културноуметничким и спортским активностима.

Факултет прима по сто шездесет студената на Студијском програму за образовање учитеља и Студијском програму за образовање васпитача – у Београду; по осамдесет студената на Смеру за образовање учитеља – у одељењима у Вршчу и Новом Пазару. Избор кандидата за упис у I годину основних студија обавља се на основу ранг листа које се сачињавају према укупном броју бодова сваког кандидата по утврђеним мерилима – општи успех из средње школе и резултат постигнут на класификационом испиту. Кандидат може освојити највише 100 бодова (највише 40 бодова на основу општег успеха из средње школе и највише 60 бодова на класификационом испиту).

Српски језик и књижевност

Припремна настава има за циљ да кандидате додатно оспособи за проверу говорних способности и полагање пријемног испита, као и да их упутује у начин полагања. Настава из говорне културе, граматике и књижевности реализована се кроз 32 часа, у групама до 25 кандидата. Настава ће се одржавати суботом/недељом, почев од 8. марта 2014. године. Цена припреме је 16.000 динара.

Физичке способности

Припремна настава има за циљ да кандидате упутује у начин полагања испита провере физичких способности, да се представе и вежбају садржаји релевантни за процену физичких способности (спортско-техничко образовање, статичке и динамичке равнотеже тела, атлетика, гимнастика и ритмичка гимнастика). Настава се одвија у циклусу од 6 часова у групама од 25 кандидата и то од 2. до 6. јуна 2014. године по утврђеном распореду. Цена припреме је 5.000 динара.

ПРИПРЕМА ЗА ПРИЈЕМНИ ИСПИТ

Сви кандидати који конкуришу за упис полажу проверу говорних, музичких и физичких способности (која је елиминаторног карактера) и пријемни испит/тестове из српског језика и књижевности и опште културе. За кандидате за упис на оба студијска програма – за учитеље и васпитаче, организована је припремна настава из свих потребних области за пријемни испит.

Зainteresovani kandidati mogu da se prijavuе за припремну наставу студентској служби:

- до 7. марта, за прве групе (број група зависи од броја пријављених кандидата) из српског језика и књижевности;
- до 16. маја за наставу из опште културе и информисаности;
- до 30. маја за наставу физичких способности;
- до 6. јуна за наставу музичких способности.

Уплате се врше на текући рачун: 840-1906666-26, модел 97, позив на број 37229992014.

Општа култура и информисаност

Припремна настава има за циљ да кандидатима представи садржаје релевантне за полагање пријемног испита и да их упутује у начин полагања испита. Настава ће се реализовати кроз 10 часова у групама од 40 кандидата, суботом и недељом, почев од 17. маја 2014. године. Цена је 6.000 динара.

Музичке способности

Припремна настава има за циљ да кандидате упутује у начин полагања испита провере музичких способности, да се представе и вежбају садржаји релевантни за процену музичких способности (учење и певање песама – избор из деце музичке литературе и слушају тестови – препознавање и репродуковање ритмичких и мелодијских мотива). Настава се одвија у циклусу од 6 часова у групама од 20 кандидата од 9. до 13. јуна 2014. године по утврђеном распореду. Цена је 5.000 динара.

Foto: Fotof

Šta sadrži Predlog mera za unapređenje nastave fizičkog vaspitanja

Više sporta kroz sekcije

Nacionalni prosvetni savet (NPS) usvojio je Predlog mera za unapređenje nastave fizičkog vaspitanja u školama i prosledio ga Ministarstvu prosvete, koje bi donošenjem podzakonskih akata i drugim aktivnostima trebalo da omogući primenu predloženih rešenja u praksi.

Iako mnogi od predloga zasad izgledaju kao spisak lepih želja, jer zahtevaju veća novčana izdvajanja države, a posebno lokalnih samouprava, Dušan Mitić, član NPS-a, kaže da je to „mesto na kome smo svi zarobljeni“, ali da se stvari ipak menjaju bolje. U prilog tome Mitić iznosi podatak da je Ministarstvo omladine i sporta dvostruko povećalo budžet za školski sport s namerom da se pomogne rad školskih sportskih sekcija i dodatno angažuju profesori koji bi te aktivnosti realizovali. Na komentar da nema mnogo promena na sistemskom nivou, već se rade projekti u koje je uključen mali broj škola i učenika, Mitić

realizacija. Mitić podseća da je pre desetak godina ukinut predmetni nadzor u školama, bez koga nema uvida šta se na časovima radi i dodaje da sadašnji upravni nadzor ne utiče na poboljšanje kvaliteta nastave.

Autori Predloga mera za unapređenje nastave fizičkog vaspitanja se zalažu za povećanje broja časova tog predmeta u osnovnoj školi kroz sportske sekcije i vannastavne aktivnosti, kao i za uvođenje korektivno-pedagoškog rada sa decom smanjenih fizičkih sposobnosti, lošeg držanja i daka se težim zdravstvenim problemima. Oni predlažu i organizovanje kurseva plivanja u mladim razredima i skijanja u šestom, ali i da se lokalne samouprave obavežu da izdvajaju sredstva za sportske aktivnosti koje se održavaju van nastave.

U srednjim školama je nepohodno inoviranje programa fizičkog vaspitanja tako da se nastavniku pruža mogućnost da planira nastavu u skladu sa objektivnim uslovima za njeno izvođenje. Komisija Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja je uradila predlog promene plana i programa za stručne škole, koje još nisu usvojene, a kojima se predviđa slobodniji izbor sadržaja, u skladu sa uslovima rada škole.

Stručnjaci se zalažu i za vraćanje fizičkog na univerzitet. Fakultetima niko ne brani da u program ubace nastavu fizičkog, ali Ministarstvo prosvete to zvanično ne sufinansira. Najnoviji podaci pokazuju da je 35 do 40 odsto studenata zainteresovano da fizičko izabere kao izborni predmet – kaže Mitić.

Među predloženim merama su i zakonske promene u ovoj oblasti, od donošenja pravilnika koji će regulisati izdavanje fiskulturnih sala do propisa kojima će se utvrditi ko može da bude oslobođen nastave fizičkog. Stručnjaci smatraju da nijedan učenik ne bi trebalo trajno da bude oslobođen, već da mu se, u skladu sa njegovim stanjem, preporučuje određene vežbe. Ako to nije moguće, onda bi takvi daci trebalo da se bar u teoriji upoznajaju sa načinima fizičkog vežbanja, zdravim stilovima života i pravilima u različitim sportovima. V. A.

Zbog neizmirenih obaveza lokalnih samouprava neke obrazovne ustanove jedva preživljavaju

U 60 škola blokirani računi

Prema podacima Narodne banke Srbije, 60 osnovnih i srednjih škola ima blokirane račune, a njihove neizmirene obaveze iznose ukupno 114,5 miliona dinara i to bez bez obračunatih kamata. Nezadovoljstvo zaposlenih u novosadskoj ekonomskoj školi „Svetozar Miletić“, čiji je račun bio blokirani skoro godinu dana zbog neplaćenih računa za renoviranje fasade, nedavno je kulminiralo štrajkom, a u javnosti je ponovo otvoreno pitanje kako su škole došle u takvu situaciju.

U Ministarstvu prosvete objašnjavaju da je najveći broj računa škola blokirano zbog neisplata jubilarnih nagrada, investicija i materijalnih troškova - prevoza učenika i zaposlenih, grejanja, struje, vode, telefona, čišćenja... Isplata ovih dugovanja je obaveza lokalnih samouprava – Smederevske Palanke, Novog Pazara, Niša, Novog Sada, Beograda... na čijim se teritorijama nalazi najveći broj škola sa blokiranim računima.

Podaci pokazuju da najveći iznos evidentiranih neizmirenih obaveza ima Grafička škola u Beogradu - 27 miliona dinara, koja je i u najdužoj neprekidnoj blokadi više od 1.700 dana. Na spisku velikih dužnika su i Jeskovačka škola „11. oktobar“ sa dugom od 17 miliona dinara, zatim „Olga Petrović“ iz Padinske Skele sa 11,7 miliona, škola „Herog Ivan Muke“ iz Smederevske Palanke od koje se potražuje pet miliona dinara i „Jastrebački partizani“ iz Merošine, sa dugom od 4,7 miliona dinara. Da i male sume mogu da budu razlog za blokadu računa potvrđuje primer beogradske srednje škole Politehnika, čiji je dug oko 15.000 dinara.

Direktor Grafičke škole u Beogradu Velibor Božović kaže da je račun te obrazovne ustanove blokirani punih pet godina, a da je pozadina cele priče ugovor o tehničko-poslovnoj saradnji koji je škola sklopila sa tri preduzeća. Skupa oprema za praktičnu nastavu samo je „papirološki ušla i izašla iz škole“ zbog čega je ona proglašena krivom. Na presudu se niko nije žalio, ali je škola posle nekoliko godina podnela tužbu i taj sudski spor je u toku. Direktor očekuje skoro podizanje optužnice, čime bi račun škole konačno trebalo da bude odblokiran.

Osim duga od oko 130 miliona dinara prema pomenutim preduzećima, u prethodnom periodu gomilali su se dugovi za grejanje, koji sada iznose oko 20 miliona dinara, kao i za vodu i struju, jer zbog blokiranog računa školi ne stiže novac za materijalne troškove. Direktor kaže da škola pre-

življava „pomoću štapa i kanapa“, zahvaljujući skromnim sredstvima od donatora, dačkog dinara i izdavanja školskog prostora.

Slična situacije je i u drugim obrazovnim ustanovama, koje prema rečima potpredsednika Unije sindikata prosvetnih radnika Milana Jevtića jedva uspevaju da funkcionišu. Zaposleni u ovim školama redovno primaju platu, jer se isplaćuje direktno iz Trezora, ali na blokirane račune škola ne stiže novac za materijalne troškove, pošto bi otišao za plaćanje zaostalih dugovanja. A dugovi neprestano rastu.

Jevtić kaže da svaka škola pravi finansijski plan za narednu budžetsku godinu koje lokalne samouprave formalno usvoje, ali ostvarenost onoga što je planirano ne prelazi 20 odsto. Škole ne ostaju bez struje, grejanja i vode,

Loš odnos prema obrazovanju

Milan Jevtić iz Unije sindikata prosvetnih radnika, smatra da je sve što se događa posledica lošeg odnosa prema obrazovanju i da bi trebalo promeniti zakon, kako bi se stalo na put neodgovornom ponašanju lokalnih vlasti. U Ministarstvu prosvete kažu da su krajem decembra prošle godine tražili od Ministarstva finansija „da preduzme korake prema jedinicama lokalne samouprave koje neredovno izvršavaju svoje zakonske obaveze“. Na inicijativu Ministarstva prosvete vlada je za 2013 donela zaključak kojim je omogućeno da se zaposlenima u školama čiji su računi u blokadi, a koji su ostvarili pravo na otpremninu, ona uplati da poseban podračun.

jer su komunalna preduzeća i elektrodistribucija opštinske, odnosno gradske firme pa „gledaju kroz prste“. Ipak, dodaje Jevtić, ti dugovi se jednom moraju izmiriti.

Prosvetari u nekim školama su tužili upravo školu kao svog poslodavca zbog toga što im nije isplaćivala prevoz, a škola opet to nije mogla da uradi pošto joj lokalna samouprava nije prebacila sredstva. Sud je presudio u korist zaposlenih, što je dovelo do blokade računa škole. Slično je i sa neisplaćenim jubilarnim nagradama. Jevtić kaže da teoretski postoji mogućnost da direktor škole tuži opštinu zbog nepoštovanja zakona, ali da niko nije spreman da se u to upušta.

U takvoj situaciji škole su ostale bez osnovnih sredstava za rad. Za najneophodnije stavke odvajaju se sredstva od dačkog dinara, izdavanja fiskulturnih sala i drugog školskog prostora. O većim investicionim zahvatima, renoviranju i stručnom usavršavanju nastavnika, zasad mogu samo da sanjaju. S. D.

Japanski izborni predmet u srednjim školama

Nakon što je naša država potpisala međunarodni sporazum o uzajamnom priznavanju diploma i stepena naučnih zvanja sa Rusijom, za to je zainteresovan sve veći broj zemalja. U toku su pregovori sa Slovačkom, Libijom, Indijom, Irakom, Indonezijom i Mongolijom, kaže Vesna Fila, pomoćnica ministra prosvete, napominjući da je ovo samo jedan segment intenzivne međunarodne saradnje Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Jedan od rezultata te saradnje biće i uvođenje japanskog jezika kao izbornog predmeta u srednje škole u Srbiji, po modelu po kome je uveden kineski. Ovaj projekat, koji Ministarstvo sprovodi u saradnji sa Filološkim fakultetom u Beogradu i Ambasadom Japana, otvoriće mogućnost za zapošljavanje naših mladih stručnjaka u japanskim korporacijama, koje su sve više zainteresovane da ulažu u Srbiju. Vesna Fila ističe da je Ministarstvo inoviralo veliki broj sporazuma potpisanih još za vreme bivše Jugoslavije, te da nijedan od tih dokumenata nije „mrtvo slovo na papiru“. Sporazumi, između ostalog, predviđaju stipendiranje studenata, projekte učenja jezika, obuku nastavnika i mladih istraživača.

Fila podseća da je u Beogradu prvi put održan sastanak Komiteta za obrazovanje Saveta Evrope, kojim je praktično odato priznanje našoj zemlji za napore koje ulaže u razvoj obrazovanja po standardima te međunarodne organizacije. D. D.

udžbenici

Vesna Fila, pomoćnica ministra prosvete, o najavljenim promenama u izdavaštvu školskih knjiga

Teže do licence za izdavanje udžbenika

razgovor

Novim zakonom o udžbenicima biće pooštreni uslovi za dobijanje licence za izdavanje udžbenika, ali još nije precizirano da li će biti prihvaćen predlog Nacionalnog prosvetnog saveta (NPS) o uvođenju standarda u licenciranje. Vesna Fila, pomoćnica ministra prosvete za razvoj obrazovanja i međunarodnu saradnju, kaže da je izrada nacrtu novog zakona pri kraju, ali nije mogla da precizira kada će biti upućen vladi na izjašnjavanje.

Ako bude prihvaćen predlog NPS-a, koji je stoji od onoga što je Ministarstvo prosvete predložilo, broj licenciranih izdavača udžbenika će biti značajno smanjen. Ne želim da sudim da li je to dobro ili loše, ali primeri iz našeg okruženja i Evrope pokazuju da mnogo bogatije države od Srbije pokušavaju da svedu tržište udžbenika na nekoliko izdavača ne bi li bolje kontrolisali šta se na tom tržištu dešava. Mislim da bi takav model trebalo primeniti u Srbiji, jer je dao dobre rezultate - ističe Vesna Fila.

Nova procedura odobravanja udžbenika trebalo bi da otkloni brojne probleme.

Mi smo u Sektoru za razvoj obrazovanja danima osmišljavali rešenje kojim bi se prevazišle slabije tačke u dosadašnjoj proceduri odobravanja udžbenika. Predloženo je da svi koji su zainteresovani da budu pregledači mogu da se jave na konkurs, nakon čega će posebna komisija sastaviti listu pregledača za svaki predmet. Ta lista će biti javna. Direktor Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja će

određivati ko će sa te liste pregledati određene udžbenike, a izdavač neće znati kome je „priprao“ njegov udžbenik. Obaveza Zavoda je da vodi računa da pregledači sa

liste budu ravnomerno zastupljeni. Ukoliko izdavač bude imao primedbu što mu je rukopis odbijen, može da dobije mišljenje svakog od pregledača, kao i zajedničko

mišljenje komisije. Ako ni u tom slučaju ne bude zadovoljan, ima pravo da traži ekspertizu, za koju ministar prosvete angažuje profesora univerziteta.

Profesori nesumnjivo poznaju struku, ali kako ćete biti sigurni da znaju standarde kvaliteta i da li udžbenik odgovara uzrastu za koji je namenjen?

Ako sumnjamo u redovne profesore univerziteta, onda je to sumnja u celokupno obrazovanje. Ekspert koga angažuje ministar

Jedno od mogućih rešenja je da javni izdavač izdaje sve niskotiražne udžbenike i da to plaća država, jer je po Ustavu obavezna da obezbedi školovanje svoj deci

Zabranjeni pokloni

Agencija za borbu protiv korupcije imala je dosta primedbi na prvobitni nacrt zakona. Oni su predložili da se zabrani davanje poklona i donacija školama i nastavnicima, jer se pokazalo da je izbor udžbenika često bio izvor različitih koruptivnih radnji.

Prihvatili smo gotovo sve sugestije Agencije za borbu protiv korupcije. Svuda u svetu je zabranjeno da izdavači daju bilo kakve poklone školama i nastavnicima. Ne želim da kažem da su naši nastavnici korumpirani, jer najveći broj njih čestito i odgovorno radi svoj posao, ali loši primeri koji se uvek pojave u medijima urušavaju ugled nastavničke profesije. To treba sprečiti.

ima obavezu da pogleda stručno mišljenje komisije i da obrazloži da li se sa njima slaže ili ne. Posao eksperta je da proverii da li u rukopisu udžbenika ima zlonamernih interpretacija, netačnih podataka ili tvrdnji koje nemaju uporište u nauci. Izdavačke kuće treba da vode računa da li udžbenik odgovara uzrastu učenika, to je njihov interes. Svako treba da radi svoj deo posla.

Ima primera da su recenzenti pojedinih udžbenika ugledni univerzitetski profesori, a da su u tim knjigama našle ne samo materijalne greške već i nejasni nalazi u zadacima.

Recenzente angažuju izdavačke kuće i to ne treba mešati sa onima koji će biti izabrani na listu pregledača rukopisa udžbenika, niti sa ekspertizom.

Nacionalni prosvetni savet je tražio da bude uključen u proceduru odobravanja udžbenika.

Da bi se to desilo, morao bi se menjati Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja. Po poslednjim izmenama zakona, NPS više nema tu nadležnost. Mi smo imali preko 300 rukopisa udžbenika koji su stajali u fioci, jer su dobili negativno mišljenje Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, a NPS nije htio da se o njima izjašnjava. Savet je, naime, tražio da se dodatno angažuju komisije koje bi potvrdile ili negirale mišljenje Zavoda, ali država nije imala sredstva za to, niti je to zakonom predviđeno. Ako NPS veruje pozitivnom mišljenju Zavoda, pitanje je zašto ne veruje negativnom. U nacrtu novog zakona će biti predviđena mogućnost da članovi NPS, ako žele, mogu da konkuriraju za listu pregledača. To nije sukob interesa, osim ako ne rade za neku izdavačku kuću.

Izdavači su imali primedbe što će niskotiražne udžbenike izdavati samo

Vesna Fila: Teže do licence za izdavanje udžbenika

Nastavak sa strane IX

javni izdavač. Nezadovoljni su i što je povećan procenat izdavanja od ostvarenih neto prihoda od prodatih udžbenika sa jedan na četiri odsto u fond za niskotiražne udžbenike.

- Tražili smo od izdavača da definišu šta je to nizak tiraž, jer ima primera da se tako zovu i udžbenici koje koristi velika populacija učenika.

■ Knjige za mađarsku nacionalnu manjinu nemaju mali tiraž, a izdavači su za njih najzainteresovaniji.

- To je dobar primer. Jedno od mogućih rešenja je da javni izdavač izdaje sve niskotiražne udžbenike i da to plaća država, jer je po Ustavu obavezna da obezbedi školovanje svoj deci. U tom slučaju privatni izdavači ne bi imali nikakve obaveze. Neki

Promena standarda

Dosad nije bilo inicijative ni Ministarstva prosvete, ni NPS da se menjaju standardi kvaliteta udžbenika, iako je u javnosti bilo primedbi da su loši.

- Nema razloga da to traži Ministarstvo prosvete, jer standarde kvaliteta udžbenika usvaja Nacionalni prosvetni savet.

izdavači predlažu da se procenat izdavanja u fond za niskotiražne udžbenike poveća i na pet odsto, pod uslovom da i oni mogu da se bave tim poslom. Konačan predlog još nismo utvrdili.

■ Reagujući na predlog da niskotiražne udžbenike štampa samo javni izdavač, predstavnici hrvatske nacionalne zajednice kažu da je reč o diskriminaciji jer većinsko stanovništvo ima pravo da bira udžbenike različitih izdavačkih kuća.

- Kada srpska nacionalna zajednica u Hrvatskoj bude imala tu mogućnost, tako će biti i u Srbiji. Moram da napomenem da je Savet Evrope ocenio najvišim ocenama obrazovanje manjinskih zajednica u Srbiji.

Vesna Andrić

ЕФЕКТИВНА ВЕЖБАЊА

Предшколски узраст

Књиге са налепницама које побољшавају коефицијент.

Комплет за припремни предшколски програм Маша и Раша

ПРВИ ОБРАЗОВНИ ИНТЕРНЕТ ПОРТАЛ
НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ!
Царство знања **МАША И РАША**

Основна школа

Наставни листови Маша и Раша од 1. до 4. разреда

Наставни листови уз Граматику српског језика од 5. до 8. разреда

Знам за више и Знам за матуру

$$1 + 99 = 100$$

Успех чини 1% талента и 99% вежбе.

Томас Едисон, амерички физичар и проналазач

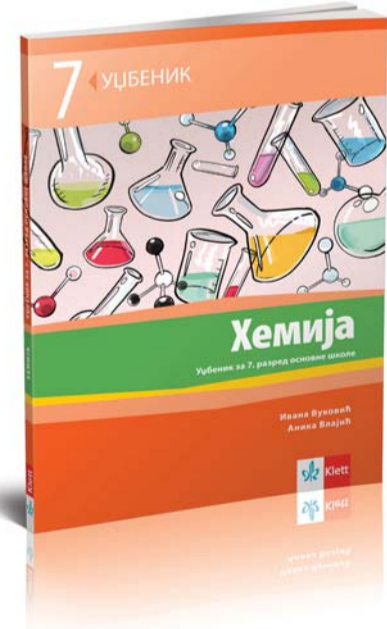
www.klett.rs | www.masairasa.rs

Izdavačka kuća KLETT

Inovacije u obrazovanju

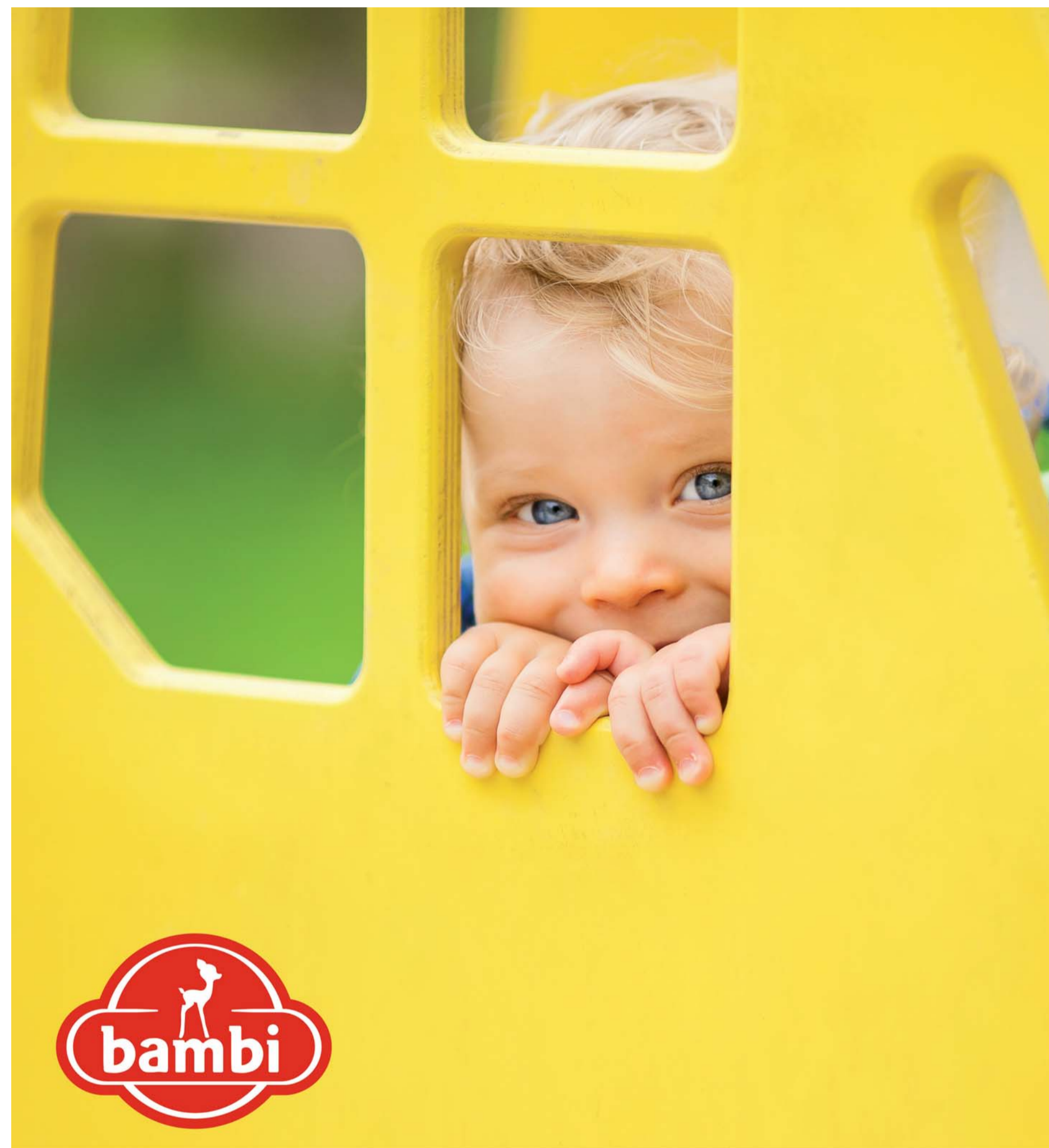
Prema informacijama koje dobijamo od nastavnika, učenika i roditelja, možemo slobodno reći da su udžbenici Izdavačke kuće KLETT kod mnogih postali omiljeni. Razlog za to je svakako činjenica da autorsko-urednički timovi KLETT-a svakim novim izdanjem donose nova rešenja i nov kvalitet u procesu učenja. Svesni činjenice koliko je danas teško privući i zadržati pažnju deteta i motivisati ga da čita i uči, autorski timovi izdavačke kuće KLETT kao fokus u procesu stvaranja udžbenika i dodatnih materijala uvek imaju svest da sadržaj mora biti prezentovan na zanimljiv i razumljiv način. Udžbenički kompleti Izdavačke kuće KLETT sadrže sve što je i savremenom nastavniku neophodno da održi kvalitetan čas i ostvari bolja postignuća učenika.

Kao rezultat ovako postavljene misije nastali su digitalni udžbenici sa kvalitetnim sadržajima – kratkim filmovima, interaktivnim mapama i audio-priložima koji nastavniku omogućavaju da materiju koja se obrađuje približi učenicima i čas učini atraktivnijim i zanimljivijim. Izdavačka kuća KLETT je 2012. pripremila Prvi interaktivni obrazovni portal MASHA I RASHA, koji decu na pravi način

Udžbenik Hemija 7 - Najbolji evropski udžbenik Međunarodnog sajma knjiga u Frankfurtu

govoriti, izdavačka kuća KLETT dobila izuzetna priznanja za svoj rad, među kojima su NAGRADA ZA NAJBOLJI EVROPSKI UDŽBENIK na Sajmu knjiga u Frankfurtu, zatim NAGRADA ZA INOVACIJE U SRPSKOJ LIKOVNOJ PEDAGOGIJU na Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu, kao i SPECIJALNA NAGRADA ZA VIŠEGODIŠNJI DOPRINOS ŠIRENJU KULTURE STRANOG JEZIKA na Sajmu knjiga u Novom Sadu.

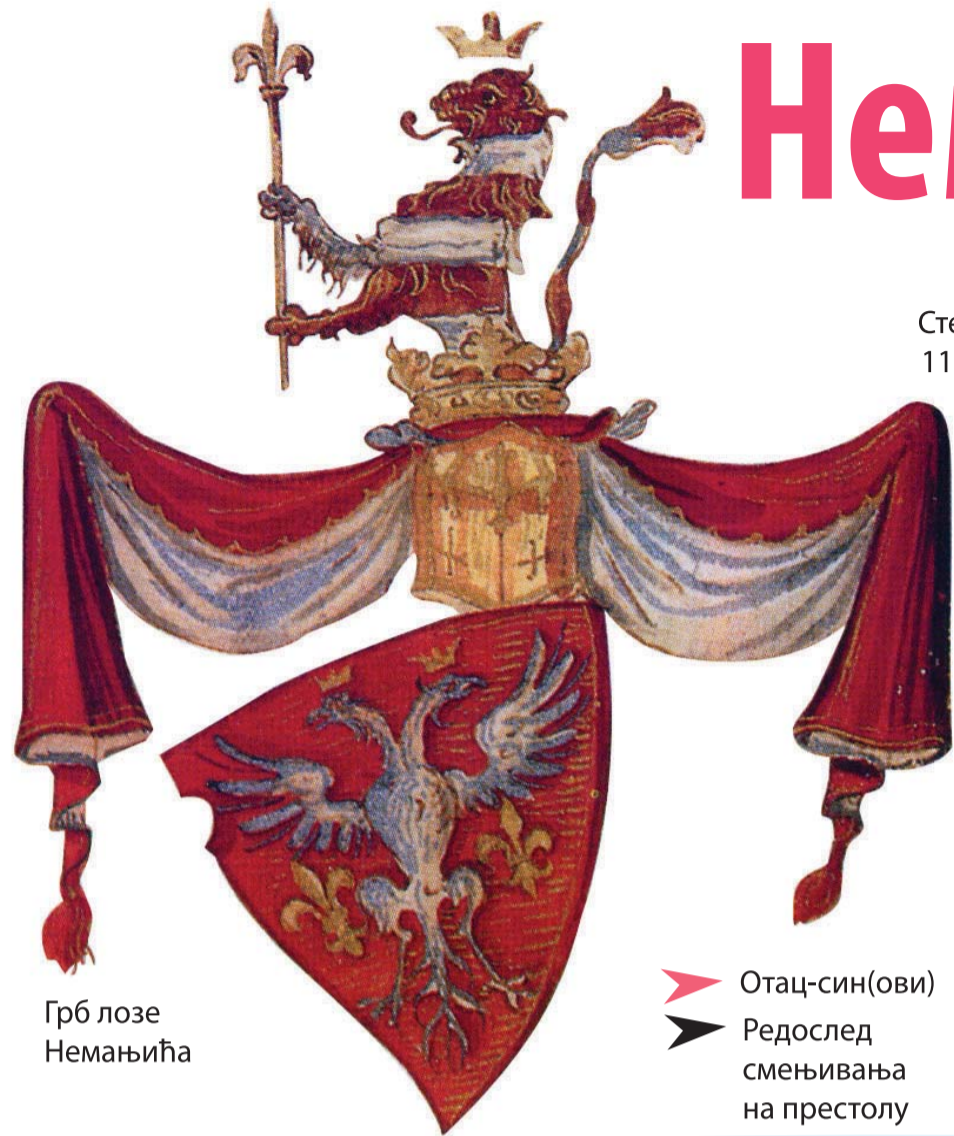
VELIKA MOTIVACIJA
STVARA VELIKA DELA,
A JUHU IGRALIŠTA
STVARAJU VELIKE LJUDE.

NAGRADA ZA PODRŠKU
NAJINOVATIVNIJEM PROJEKTU
ZA 2013. GODINU

Немањићи и СВЕТИ САВА

Утемељивач самосталне српске цркве слви и за родоначелника националне књижевности и просвете због чега се верски празник посвећен њему од 1840. у Србији слави као школска слава

Грб лозе Немањића

Stefan Nemaња
1112. или. 1113.
13. феб. 1199

Stefan Dечански
око 1284-1. нов. 1331.

Цар Душан
око 1308-20. дец. 1355.

Вукан
неп. г. рођења,
умро после 1208.

Радослав
око 1192.
после 1235.

Владислав
око 1198.
1. новембар 1267.

Урош I
око 1220-
1. мај 1277.

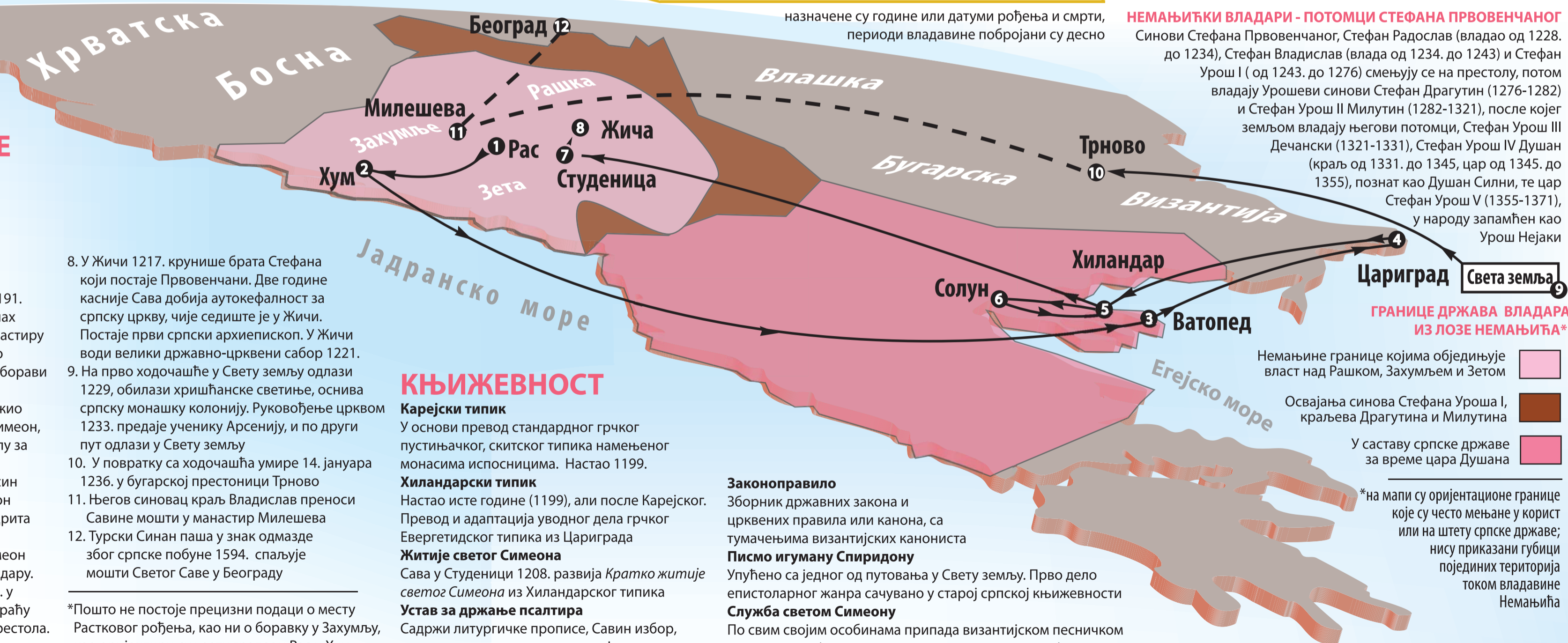
Драгутин
пре 1253.
12. март 1316.

Милутин
око 1253
29. окт. 1321.

Цар Урош
1337.
4. дец. 1371.

→ Отац-син(ови)
→ Редослед смењивања на престолу

СРПСКА ДРЖАВА У XII, XIII И XIV ВЕКУ

назначене су године или датуми рођења и смрти, периоди владавине побројани су десно

ПУТ СВЕТОГ САВЕ

- (приказ на мапи десно)
1. Растко Немањић родио се око 1174. на планини Голији, у дежевачком крају*
 2. Око 1189, са 15 година отац га шаље у Захумље да влада тим подручјем*
 3. Непуне две године касније, око 1191. одлази на Свету гору, постаје монах Сава највероватније у руском манастиру светог Пантелејмона (познат и као Русикон), наредних седам година борави у манастиру Ватопед
 4. Пошто му се у јесен 1197. придружио отац Стефан Немања као монах Симеон, Сава одлази у Цариград по дозволу за подизање српског манастира
 5. Следеће године се враћа, отац и син обнављају запуштени Хеландарион
 6. Сава је рукоположен за архимандрита у Солуну између 1200. и 1204.
 7. Монах Симеон (касније свети Симеон Мироточиви) умире 1200. у Хиландару. Сава преноси његове мошти 1207. у манастир Студеница, тамо мири браћу која су претходно заратила око престолу. Постаје игуман манастира Студеница
 8. У Жичи 1217. крунише брата Стефана који постаје Првовенчани. Две године касније Сава добија аутокефалност за српску цркву, чије седиште је у Жичи. Постаје први српски архиепископ. У Жичи води велики државно-црквени сабор 1221.
 9. На прво ходочашће у Свету земљу одлази 1229, обилази хришћанске светиње, оснива српску монашку колонију. Руковођење црквом 1233. предаје ученику Арсенију, и по други пут одлази у Свету земљу
 10. У повратку са ходочашћа умире 14. јануара 1236. у бугарској престоници Трново
 11. Његов синовац краљ Владислав преноси Савине мошти у манастир Милешева
 12. Турски Синан паша у знак одмазде због српске побуне 1594. спаљује мошти Светог Саве у Београду

8. У Жичи 1217. крунише брата Стефана који постаје Првовенчани. Две године касније Сава добија аутокефалност за српску цркву, чије седиште је у Жичи. Постаје први српски архиепископ. У Жичи води велики државно-црквени сабор 1221.
9. На прво ходочашће у Свету земљу одлази 1229, обилази хришћанске светиње, оснива српску монашку колонију. Руковођење црквом 1233. предаје ученику Арсенију, и по други пут одлази у Свету земљу
10. У повратку са ходочашћа умире 14. јануара 1236. у бугарској престоници Трново
11. Његов синовац краљ Владислав преноси Савине мошти у манастир Милешева
12. Турски Синан паша у знак одмазде због српске побуне 1594. спаљује мошти Светог Саве у Београду

*Пошто не постоје прецизни подаци о месту Растковог рођења, као ни о боравку у Захумљу, као оријентир су узети градови Рас и Хум

КЊИЖЕВНОСТ

- Карејски типик**
У основи превод стандардног грчког пустињачког, скитског типика намењеног монасима испосницима. Настао 1199.
- Хиландарски типик**
Настао исте године (1199), али после Карејског. Превод и адаптација уводног дела грчког Еввергетидског типика из Цариграда
- Житије светог Симеона**
Сава у Студеници 1208. развија *Кратко житије светог Симеона* из Хиландарског типика
- Устав за држање псалтира**
Садржи литургичке прописе, Савин избор, а вероватно и превод са грчког језика

- Законоправило**
Зборник државних закона и црквених правила или канона, са тумачењима византијских канониста
- Писмо игуману Спиридону**
Упућено са једног од путовања у Свету земљу. Прво дело епистоларног жанра сачувано у старој српској књижевности
- Служба светом Симеону**
По свим својим особинама припада византијском песничком жанру, поседује све главне елементе његове развијене структуре

КОРЕНИ Растко, рођен око 1174, трећи је и најмлађи син Стефана Немање, утемељивача династије Немањића и унук Завидин који највероватније вуче порекло од владарских кућа Вукановића (владали Рашком) и Војислављевића (владали Зетом). Завида је имао четири сина, Тихомира (велики јупан Рашке 1163-1166 или 68), Страцимира (владао областима око Западне Мораве 1163-1166 или 68, па од 1169), Мирослава (познат као велики кнез који је владао Захумљем 1163-1166 или 68, па од 1169 до 1196 или 99) и најмлађег Немању (после сврагања најстаријег брата, постаје велики јупан Рашке 1166 или 68 и влада до 1196). Њемањини потомци воде Србију два века

ДРЖАВА И ЦРКВА Стефан Немања је синовима на управљање дао три области: најстаријем Вукану Зету, Стефану Рашку, а Растку Захумље (тада има око 15 година). Растко, међутим после мање од две године бежи на Свету гору, где постаје монах Сава. Пред крај живота придружује му се отац који се одрекао престола и замонашио се као Симеон (касније светац Симеон Мироточиви). Заједно оснивају Хиландар. Браћа Вукан и Стефан боре се за превласт, Растко их мири. Сава 1217. овенчава круном римског папе Хонорија III брата Стефана који тако постаје Првовенчани. Године 1219. добија сагласност за оснивање Рашке архиепископије од три епископије. Постаје први српски архиепископ. Оснива осам нових епископија

НЕМАЊИЋКИ ВЛАДАРИ - ПОТОМЦИ СТЕФАНА ПРВОВЕНЧАНОГ
Синови Стефана Првовенчаног, Стефан Радослав (владао од 1228. до 1234), Стефан Владислав (владао од 1234. до 1243) и Стефан Урош I (од 1243. до 1276) смењују се на престолу, потом владају Урошеви синови Стефан Драгутин (1276-1282) и Стефан Урош II Милутин (1282-1321), после којег земљом владају његови потомци, Стефан Урош III Дечански (1321-1331), Стефан Урош IV Душан (краљ од 1331. до 1345, цар од 1345. до 1355), познат као Душан Силни, те цар Стефан Урош V (1355-1371), у народу запамћен као Урош Нејаки

ГРАНИЦЕ ДРЖАВА ВЛАДАРА ИЗ ЛОЗЕ НЕМАЊИЋА*

- Немањине границе којима обједињује власт над Рашком, Захумљем и Зетом
- Освајања синова Стефана Уроша I, краљева Драгутина и Милутина
- У саставу српске државе за време цара Душана

*на мапи су оријентационе границе које су често мењане у корист или на штету српске државе; нису приказани губици појединих територија током владавине Немањића

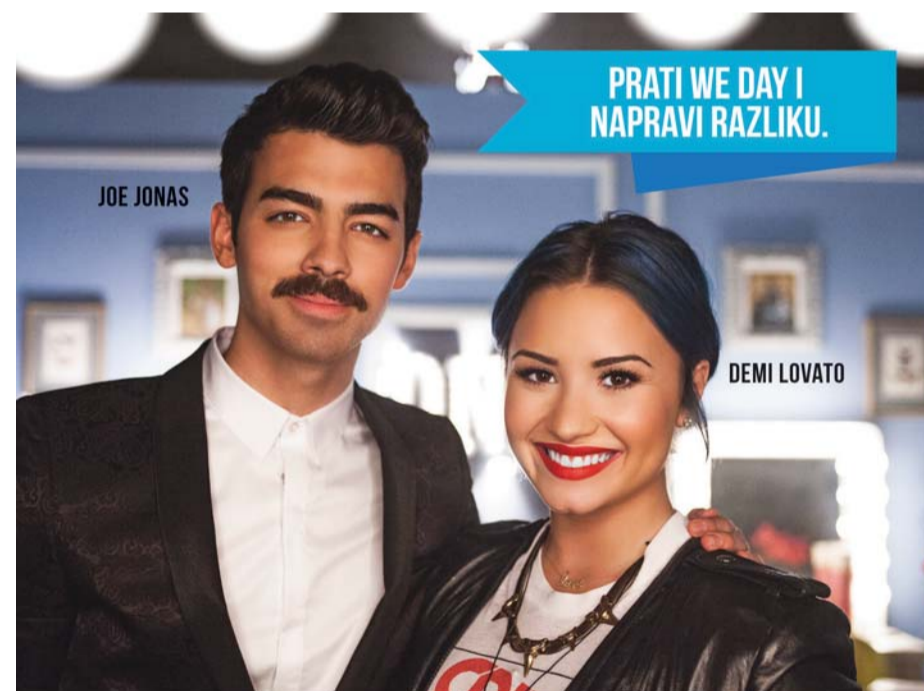

STUDIRAJ PAMETNO.
STUDIRAJ SA STILOM.
STUDIRAJ BESPLATNO.

U LISTU DANAS SPECIJALNI POPUSTI ŠKOLAMA!

OBJAVLJIVANJE OGLASA ZA PRIKUPLJANJE
PONUDA ZA IZVOĐENJE EKSKURZIJA

Sve dodatne informacije možete dobiti u Marketing službi lista Danas:
Adresa: Alekse Nenadovića 19-23, 11000 Beograd,
tel/fax: 011/344 1186, e-mail: marketing@danas.rs

WE DAY

NAPUNIMO STADIONE ŠIROM SVETA I
SLAVIMO DOBRE STVARI KOJE MLADI LJUDI RADE!

SA SVAKIM NOVIM PRATIOCEM WEDAY FACEBOOK
I TWITTER STRANICE, ŠKOLSKA OPREMA BIĆE DONIRANA
DETETU KOJEM JE TO NAJPO TREBNIJE.

1 FOLLOW = +

initiative FB UM McCANN BEOGRAD Danas

SVIM UČENICIMA
I NASTAVNICIMA
želimo srećnu školsku
slavu Svetog Savu
i uspešan početak
drugog polугодишта!

ПОНУДУ НАШИХ УЏБЕНИКА
за обавезне и изборне предмете
погледајте на www.kcskola.rs

ЕДУКА ПРИЈАТЕЉ ШКОЛЕ

Едука је више од 10 година један од најтраженијих издавача уџбеника у Србији и носиоца престижне лиценце А. Преко 40 % учитеља и наставника користи управо Едукина издања. Ово поверење је резултат преданог рада и истинског разумевања потреба савремене наставе, које Едука од свог оснивања негује.

Опредељење за блиску сарадњу са наставницима из школске праксе огледа се и у томе што су већина од 150 Едукиних аутора управо наставници. Резултат оваквог избора аутора су уџбеници изразито оријентисани ка принципима активног учења, интерактивни, прегледни, јасни и

лаки за комуникацију. То наставнику омогућава да на једноставан и иновативан начин осposобљава ученике за откривајуће, истраживачко и проблемско учење. Са 52 нова издања у прошле 2 године, Едука остаје издавач који предано, поштујући принципе савремене науке, пружа драгоцену подршку наставнику и ученику.

Ова посвећеност потврђује се и покретањем библиотеке Педагошка раскршћа, која доноси актуелне преводе најзначајнијих дела из филозофије образовања и примењене педагогије, пружајући прилику за усавршавање свима који учествују у образовном процесу.

eduka eduka eduka eduka eduka eduka eduka eduka eduka eduka

УЏБЕНИЦИ
ЗА
ОСНОВНУ
ШКОЛУ

УЏБЕНИКЕ И РАДНЕ
МАТЕРИЈАЛЕ
МОЖЕТЕ ПОРУЧИТИ
У СВИМ ПОШТАМА
СРБИЈЕ
ИЛИ
ПУТЕМ ТЕЛЕФОНА
011 3067 709

УЏБЕНИЦИ
ЗА
СРЕДЊУ
ШКОЛУ

НОВО!!! НОВО!!! НОВО!!!

Граматика енглеског језика са лексиколошким и граматичким примјерима

МАТЕМАТИКА 3 ТЕМАТИКА 3

ЧИТАНКА

Издавачко предузеће ЕДУКА д.о.о.
Змаја од Ноћаја бр. 10,
11 000 Београд
Телефон/факс: 011.2629.903;
3287.277; 3286.443
web site: www.eduka.rs
e-mail: eduka@eduka.rs

КРЕАТИВНИ ЦЕНТАР
КРЕАТИВНА ШКОЛА

ПРОФЕСИОНАЛНИ ПОРТФОЛИО
наставника, васпитача и стручног сарадника

Педагошка СВЕСКА
СМАТИВНО И ФОРМАТИВНО ОЦЕНЈИВАЊЕ УЧЕНИКА У ОСНОВНОЈ И СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

Педагошка СВЕСКА
ФОРМАТИВНО И СМАТИВНО ОЦЕНЈИВАЊЕ УЧЕНИКА ОД ПРВОГ ДО ЧЕТВРТОГ РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

НОВО за учитеље и наставнике!
Велика помоћ у вођењу обавезне педагошке документације

Педагошка свеска за разредну наставу и Педагошка свеска за предметну наставу намењене су праћењу постигнућа и напредовања ученика у nastavi, а у складу с Правилником о оцењивању ученика. **Професионални портфолио наставника, васпитача и стручног сарадника** је кратко и прецизно упутство о прављењу и вођењу професионалног портфолија. Посебна пажња посвећена је представљању сопствене професионалне филозофије као важном елементу портфолија.

СВИМ ЗАПОСЛЕНИМА И УЧЕНИЦИМА ЖЕЛИМО СРЕЋНУ ШКОЛСКУ СЛАВУ!

Уважени наставници и учитељи,

Издавачка кућа „Нови Логос“ већ пет година припрема уџбенике за предметну наставу и успешно сарађује са наставницима из основних и средњих школа.

Велико нам је задовољство што су се после неколико година рада први пут у нашој понуди нашле серије уџбеника од **1. до 4. разреда основне школе**.

Желимо да вас обавестимо да смо приpremili и **дигитално издање Логосове Хемије за 7. разред**, уџбеника из кога последњих пет година учи највећи број ђака у Србији.

И даље унапређујемо рад на уџбеницима и додатним материјалима. Слушајући ваше предлоге и сугестије, приpreмили смо **збирке задатака за полагање матурског испита**.

На нашем сајту www.logos-edu.rs можете пратити све новости везано за уџбенике, одобрења, пратити догађаје и заказане термине скупова.

Жеља нам је да сарађујемо са вама и да вам рад са ученицима користећи наше уџбеничке комплете буде професионални изазов и задовољство. Ваш „Нови Логос“

Основна школа

Средња школа

2014
Ново!

ЛАКШЕ ДО УСПЕХА НА МАТУРИ!

У жељи да ученицима помогнемо да се успешно приpreме за полагање завршног испита на крају основног образовања приpreмили смо збирке задатака из српског језика, математике, историје, биологије, физике и хемије.

Šta se promenilo u školama za osnovno obrazovanje odraslih

Šansa za bolji život

U 68 osnovnih i škola za osnovno obrazovanje odraslih danas se školuje više od 5.000 odraslih, kojima je pružena šansa da završe osnovno obrazovanje, ali i da posle stručnih obuka lakše dođu do posla. Nakon tri godine testiranja, program funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih „Druga šansa“ je od septembra uveden u redovan obrazovni sistem, a jedna od najvažnijih promena je povećanje broja odraslih u školskim klupama.

Savremeni nastavni programi, usmereni ka sticanju funkcionalnih znanja, veća motivacija polaznika, ali i promenjen odnos okoline prema obrazovanju odraslog stanovništva, samo su neki od pozitivnih pomaka na koje ukazuju zaposleni u školama za osnovno obrazovanje odraslih.

Škola „Branko Pešić“ je uvek imala veliki broj učenika, ali je zahvaljujući programu funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih i otvaranju redovnih osnovnih škola za ovu kategoriju stanovništva, broj polaznika povećan. Ranije su se škole za osnovno obrazovanje odraslih nalazile samo u većim gradovima, a sada je pružena mogućnost i onima koji žive u malim sredinama, a iz nekog razloga nisu završili osnovnu školu, da to učine - kaže Nenad Čirić, direktor zemunske Škole za osnovno obrazovanje odraslih „Branko Pešić“.

Tokom prethodne dve decenije u Srbiji je postojalo samo 16 ustanova za osnovno obrazovanje odraslih, koje su na godišnjem nivou mogle da iskoluju 2.000 polaznika. Uglavnom su to bili prerasli osnovci, deca

romske nacionalnosti i mladi sa vaspitnim problemima. Danas je situacija promenjena, ali je romsko stanovništvo i dalje dominantno, potvrđuju u školama za osnovno obrazovanje odraslih u Beogradu i Somboru.

Medu našim polaznicima najviše je Roma, uglavnom su to muškarci koji su zainteresovani da dobiju posao u Gradskoj čistoći, Zelenilu i drugim gradskim preduzećima. Oni uglavnom rade preko omladinske zadruge, koja im od plate odbija deo zarade, tako da im je u interesu da završe osnovnu školu i dobiju stalan posao. Ima dosta žena koje posle završene osnovne škole pohađaju stručne obuke za neko od jednostavnih zanimanja. Njima je najzanimljivije da se obuču za pomoćnike kuvara, jedno vreme je bila popularna obuka za pica majstora, a muškarci se uglavnom opredeljuju za obuke iz oblasti građevine, jer mnogi neke od tih poslova već znaju da rade - objašnjava Nenad Čirić.

Jasmina Šestak, direktorka somborske Škole za obrazovanje odraslih, kaže da se

Romi i dalje najbrojniji: Nastava u jednoj od škola za obrazovanje odraslih

Rezultati

Zahvaljujući programu „Druga šansa“, više od 4.500 odraslih je u prethodne tri godine dobilo svedočanstvo o završenoj osmoletki. U projekat je bilo uključeno 70 osnovnih škola sa teritorije cele Srbije, kao i 84 srednje stručne, u kojima su za polaznike organizovane obuke za jednostavna zanimanja. Prošle godine obuke su završila 243 polaznika „Druge šanse“, a trenutno se obučava njih 1.016. Polaznici su bili najviše zainteresovani za obuke za pomoćnog kuvara, zavarivača gasom, održavanje motora i motornih vozila, frizere i trgovce.

broj polaznika povećao zahvaljujući angažovanju andragoških asistenata, Nacionalne službe za zapošljavanje, kao i zaposlenima u toj obrazovnoj ustanovi.

Odrasli se teško odlučuju da nastave osnovno obrazovanje, ali kada dođu u školu i vide kako se radi, motivisani su da ostanu. Medu našim polaznicima je najviše muškaraca od 20 do 40 godina, ali je nažalost romska populacija i dalje najbrojnija. Veoma je značajno što se odnos okoline prema obrazovanju odraslih promenio - kaže Šestak.

Prema podacima poslednjeg popisa stanovništva, oko 850.000 građana u Srbiji nema osnovno obrazovanje. Bez dana škole su 164.884 osobe, a 1,3 miliona ima završeno samo osnovnu školu bez ikakvih stručnih kvalifikacija.

U školama za osnovno obrazovanje odraslih ranije su se za jednu školsku godinu završavala dva razreda, a dugo trajanje školovanja bio je jedan od razloga zbog kojeg odrasli nisu bili motivisani da se vrate u školsku klupu. Situacija je danas potpuno drugačija.

Nastavni plan i program je organizovan u tri jednogodišnja ciklusa obrazovanja - u prvom polaznici završavaju prva četiri razreda osnovne škole, u drugom ciklusu - peti i šesti razred, a u trećem sedmi i osmi razred i stručnu obuku za neko od 50 jednostavnih zanimanja u trajanju do tri meseca.

U školama kažu da su polaznici sada mnogo zainteresovaniji za učenje, jer su iz programa izbačeni suvoparni sadržaji, a uvedeni novi predmeti koji im omogućuju lakše snalaženje u svakodnevnom životu. Polaznici, između ostalog, uče osnovne životne veštine, odgovorno življenje u građanskom društvu, primenjene nauke, digitalnu pismenost, pa čak i engleski. S. D.

Letnje škole engleskog za decu i mlade u inostranstvu

Usavršavanje jezika kroz igru i zabavu

Letnje škole engleskog jezika koje više od deset godina organizuje kompanija „English Tours“ pružaju mogućnost deci i mladima da usavrše jezik u Velikoj Britaniji na lokacijama kao što su London, univerziteti centri Oksford i Kembridž, zatim Notingem, Kardif, ali i na mediteranskom ostrvu Malta.

Polaznici ovih kampova osim pohađanja časova engleskog imaju obezbeđene poslepodnevne aktivnosti, kao i ekskurzije sa vodičem do najinteresantnijih kulturnih i istorijskih znamenitosti.

Prema rečima Ričarda Brauna, direktora kompanije „English Tours“, časovi su osmišljeni sa ciljem da motivišu i ohrabre učeničke da za kratak period prošire fond reči i nauče kako se pravilno izgovaraju kroz svakodnevnu komunikaciju.

Trudimo se da obrazujemo male grupe od osam do 10 učenika, čime je olakšana interakcija predavača i učenika. Retko se

Konverzacija u prvom planu: Ričard Braun, direktor kompanije „English Tours“

vežba gramatika, jer se fokusiramo na konverzaciju, što je svakako najveći problem prilikom učenja jezika - objašnjava Braun i dodaje da se likovne radionice, izleti i sportske aktivnosti organizuju da bi deca kroz igru i zabavu učila i koristila engleski sve vreme.

Letnja škola u Notingemu biće organizovana u modernom kampu istoimenog univerzita

Kamp na Kopaoniku

Imajući u vidu ekonomsku situaciju, trudimo se da prilagodimo programe i cene, pa organizujemo i letnji kamp na Kopaoniku za sve koji ne mogu da priušte odlazak u Englesku. Ovogodišnji peti letnji kamp biće organizovan u dve smene - od 29. juna do 8. jula i od 9. do 18. jula za uzrast od osam do 16 godina - kaže Braun.

Polaznici će imati 32 časa engleskog sa nastavnicima koji su izvorni govornici ovog jezika, u grupama od osam do 12 polaznika. U popodnevnom satima biće organizovane sportske aktivnosti i umetničke radionice, tematske diskoteke koje takođe vode izvorni govornici engleskog, što će doprineti da deca od jutra do mraka govore engleski jezik. Cena ovog paketa je 465 evra.

Univerzitet
Singidunum

NOVI SAD | BEOGRAD | NIŠ

KONKURS ZA UPIS NA AKREDITOVANE OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE za školsku 2014/2015. godinu

POSLOVNI FAKULTET

Studijski program:

POSLOVNA EKONOMIJA

Izborne opcije:

- ▶ **FINANSIJSKI MENADŽMENT**
- ▶ **RAČUNOVODSTVO, REVIZIJA I FORENZIKA**
- ▶ **UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I PR**

Studijski program:

MARKETING I TRGOVINA

Ul. Danijelova 32
11000 Beograd
Telefon: 011 30 94 094
www.singidunum.ac.rs

**FAKULTET ZA TURISTIČKI
I HOTELIJERSKI
MENADŽMENT**

Studijski program:

TURIZAM I HOTELIJERSTVO

Izborne opcije:

- ▶ **TURIZAM**
- ▶ **HOTELIJERSTVO**
- ▶ **GASTRONOMIJA**

Ul. Danijelova 32
11000 Beograd
Telefon: 011 30 94 094
www.singidunum.ac.rs

**UNIVERZITET SINGIDUNUM
& UNIVERZITET IMC KREMS**

Austrijske studije u Srbiji

Zajedničke osnovne BBA studije
na engleskom jeziku

Studijski program:

TURISTIČKI MENADŽMENT

Ul. Danijelova 32, 11000 Beograd
Telefon: 011 30 93 209, 3093 219
www.singidunum.ac.rs

**FAKULTET ZA
INFORMATIKU I
RAČUNARSTVO**

Studijski program:

INFORMATIKA I RAČUNARSTVO

Ul. Danijelova 32
11000 Beograd
Telefon: 011 30 94 094
www.singidunum.ac.rs

**FAKULTET ZA
MENADŽMENT**

Studijski program:

INŽENJERSKI MENADŽMENT

Izborne opcije:

- ▶ **UPRAVLJANJE KVALITETOM**
- ▶ **INDUSTRIJSKI DIZAJN**

Studijski program:

**ELEKTROTEHNIKA I
RAČUNARSTVO**

Izborne opcije:

- ▶ **RAČUNARSKA TEHNIKA I
ELEKTRONIKA**
- ▶ **SOFTVERSKO INŽENJERSTVO**
- ▶ **RAČUNARSKA GRAFIKA**

Ul. Danijelova 32
11000 Beograd
Telefon: 011 30 94 094
www.singidunum.ac.rs

OPŠTI USLOVI UPISA:

Opšti uslovi za upis su završena srednja škola i položen prijemni ispit, odnosno ispit za proveru sklonosti i sposobnosti.

Rang lista prijavljenih kandidata utvrdiće se prema sledećim merilima:

- ▶ uspeh u srednjoj školi (zbir prosečnih ocena svakog razreda srednje škole pomnožen sa 2) vrednuje se sa maksimalno 40 bodova
- ▶ rezultat postignut na prijemnom ispitu, odnosno ispitu za proveru sklonosti i sposobnosti vrednuje se sa maksimalno 60 bodova

Prijemni
ispit je**Besplatan**
i u toku!**ZAJEDNO DO USPEHA!**

Ul. Danijelova 32, 11000 Beograd
Telefon: 011 30 94 094; Fax: 011 30 93 294
E-mail: office@singidunum.ac.rs

WWW.SINGIDUNUM.AC.RS